

Miljøgodkendelse af Elsager 27, 6100 Haderslev

Jf. § 12, stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 1486 af 04/12/2009)

20. oktober 2015

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold	4
1.1	Ejer og driftsforhold	5
1.2	Godkendelsespligt.....	5
1.3	Godkendelsens omfang	6
1.3.1	Projektets omfang	6
1.3.2	Tidligere godkendelser	7
1.3.3	Biaktiviteter.....	7
1.3.4	Husdyrbrugets ophør	7
1.4	Offentlighed og høring.....	8
1.4.1	Offentlighed og høring	8
1.4.2	Ikke-teknisk resume.....	10
2	Anlægget.....	12
2.1	Dyrehold og Management	12
2.2	Lokalisering	18
2.2.1	Faste afstandskrav	18
2.2.2	Landskabet og planforhold	19
2.3	Energi- og vandforbrug	19
2.3.1	Energiforbrug	19
2.3.2	Vandforbrug	19
2.4	Gener.....	20
2.4.1	Lugt	20
2.4.2	Støj.....	23
2.4.3	Lys.....	23
2.4.4	Fluer og skadedyr	23
2.4.5	Støv	24
2.4.6	Transport.....	24
2.5	Forurening	25
2.5.1	Spildevand	25
2.5.2	Husdyrgødning og foder.....	25
2.5.3	Affald og miljøfarlige stoffer	27
2.5.4	Ammoniak.....	27
3	Arealerne	35
3.1	Markoplysninger	35

3.2	Gødningsregnskab	38
3.3	Nitrat (overfladevand)	41
3.4	Nitrat (grundvand).....	43
3.5	Fosfor	44
3.6	Ammoniak fra udbringning.....	45
3.7	Gener fra udbringning	51
4	Bilag	52

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Elsager 27, 6100 Haderslev ved Jens Peter Nissen.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 10.000 slagtesvin (30-102 kg), svarende til 247,62 DE og til 10.000 smågrise (28-31 kg) og 10.000 slagtesvin (31-112 kg), svarende til 286,41 DE. Ændring af dyreholdet sker i de eksisterende bygninger. Der sker herudover ændringer i udbringningsarealerne.

Godkendelsen meddeles på de vilkår der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør § 15 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2023.

Dato for godkendelse: 20. oktober 2015

Lis Nowak
Miljømedarbejder
Miljø, Haderslev Kommune

Journal nr.: 15/13081
Kvalitetssikring: Anne-Lene Jørgensen, Haderslev Kommune

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr 868 af 03/07/2015](#)

² § 15 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger	Jens Peter Nissen Vonsmosevej 12 6100 Haderslev 74582147/21463008 vonsmose@vonsmose.dk	Bedriftsoplysninger Elsager 27 6100 Haderslev CVR nr. 13877637 CHR nr. 116376
Konsulent	Jakob Altenborg Miljø og Natur Landbrugsrådgivning Frellingvej 27 8560 Kolind 26259791 jakob@miljoeognatur.dk	Matrikler på ejendom Ejerlav Matrikel nr. Sdr. Vilstrup, Vilstrup 736

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Projektet indbefatter en udvidelse af dyreholdet med 38,79 DE. Udvidelsen sker i de eksisterende stalde og indbefatter ikke nyanlæg. Udover at gødningstrykket på udbringningsarealerne ændres sker der også en ændring af arealerne, der blandt andet omfatter at en del af husdyrgødningen afsættes til gylleaftaler, som tidligere har været forpagtede arealer.

Ændringerne vurderes godkendelsespligtige efter husdyrgodkendelseslovens § 12, stk. 2. Husdyrbruget har i forvejen en miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 12 fra 2007, Haderslev Kommune vurderer at ændringerne er så omfattende, at det bør behandles i en ny miljøgodkendelse. Der sker både en ændring af dyrehold, egne/forpagtede udbringningsarealer, da der indføres nye teknologier til nedbringelse af ammoniakemission (gyllekøling, fodertilpasninger og hyppig udslusning) og der fremadrettet sker en afsætning til aftalearealer. Miljøgodkendelse fra 2007 erstattes med denne nye miljøgodkendelse og bortfalder herved.

Det vurderes, at afsætning til aftalearealerne kan reguleres inden for standarderne, da de angivne arealer ikke er særligt følsomme. De reguleres derfor ikke igennem en arealgodkendelse, men der stilles i denne miljøgodkendelse vilkår til, hvor meget husdyrgødning, der kan afsættes til arealerne. Ændringer heraf vil skulle anmeldes efter § 25 i husdyrgodkendelsesloven.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Tillægget ansøges, da der ønskes tilladelse til at producere grise med højere afgangsvægt end i gældende tilladelse. Produktionen bliver efter udvidelsen på 10.000 slagtesvin (28-112 kg), svarende til 286,41 DE

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at projektet kun omfatter anlæg på den aktuelle ejendom og at denne ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med anlæg på andre ejendomme.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Udnyttelsesfrist

Der er ikke ansøgt om en frist til at udnytte godkendelsen og der stilles ikke vilkår hertil. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Husdyrbruget godkendes til produktion af slagtesvin med et maksimalt dyrehold, som det fremgår af vilkår 5.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Der er i 2008 opført en stald på Elsager 27, 6100 Haderslev til en produktion på 10.000 slagtesvin (30-102 kg). Der er givet miljøgodkendelse hertil i oktober 2007.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Der er indsendt en fiktiv ansøgning, der tager udgangspunkt i dyreholdet på Vilstrup Bysving 34, 6100 Haderslev med en kvægproduktion, hvilket Elsager 27 for syv år siden er søgt udflyttet fra. Dette i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning, da husdyrbruget har fået meddelt en godkendelse efter husdyrgodkendelsesloven efter 1. januar 2007. Det vurderes, at det fastlagte beskyttelsesniveau i forhold til lugt, nitrat til grundvand og fosforoverskud alle overholdes.

Denne miljøgodkendelse erstatter vilkår stillet i tidligere miljøgodkendelse.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

Der henvises til miljøgodkendelsen af 3. oktober 2007. Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag ved husdyrbrugets ophør er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der er stillet vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist. Gyllebeholdere, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, skal fjernes når beholderen ikke længere skal anvendes.

Vi gør opmærksom på, at det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner. Disse vilkår stilles, da vilkår i eksisterende miljøgodkendelse bortfalder ved denne nye miljøgodkendelse.

Vilkår

- 1) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 2) Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
- 3) Ejendommens bygninger skal rengøres og staldbygning samt gyllebeholder på Elsager 27 skal bringes tilbage til sin oprindelige stand, det vil sige nedrives.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser – tilladelse den 22. juni 2015

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse den 02. september 2015 med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger.

Haderslev Kommune modtog i høringsperioden ingen henvendelser.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Elsager 27, 6100 Haderslev i henhold til § 12, stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest onsdag den 18. november 2015. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7 er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Jens Peter Nissen, Vonsmose 12, 6100 Haderslev
- Karsten Madsen, Kærsmіндеvej 21, 6100 Haderslev (Aftaleareal)
- Erik Scherrebek, Havvejen 8a, 6100 Haderslev (Forpagtet areal)
- Hans Erik Skøtt, Nr Vilstrup Bysving 26, 6100 Haderslev (Forpagtet areal)
- Vilstrup Kirke, Kirkeløkke 1 og 2, 6100 Haderslev (Forpagtet areal)
- M. Hansen Jr A/S, Nørregade 32, 6100 Haderslev (Forpagtet areal)
- Carsten Noer, Elsager 30, 6100 Haderslev (Forpagtet areal)
- Hanne og Frank Hald, Vilstrup Bysving 11, 6100 Haderslev (Forpagtet areal)
- Erling og Tove Haugaard, Ravnsborgvej 14, 6100 Haderslev (Forpagtet areal)
- Diernæs Vandværk, v. Christian Jacobsen, Djernæs Strandvej 26, 6100 Haderslev
- Diernæs Strands Vandværk, v. Leif Hansen, Baldersvej 21, 6100 Haderslev
- Sdr. Vilstrup Vandværk, v. Jørgen Jensen, Sønder Vilstrup Bygade 54, 6100 Haderslev
- Provas, info@provas.dk

Til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 3):

- Carsten, Susanne og Christian Noer, Elsager 30, 6100 Haderslev
- Henrik, Helle og Anja Evers, Elsager 34, 6100 Haderslev
- Claus, Jette, Emilie og Maria Brandenhoff, Elsager 40, 6100 Haderslev
- Claus Christiansen, Vilstrup Næsvej 49, 6100 Haderslev
- Jørgen, Vibeke og Karen Skau, Kelstrupvej 42, 6100 Haderslev

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Jakob Altenborg, Natur og Miljø Landbrugsrådgivning
e-mail: jakob@miljoeognatur.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalafd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalafd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Placering

Ejendommen er beliggende relativt alene i det åbne land. Området er i øvrigt præget af landbrugsjord, mindre naturområder og skovområder.

Transporter til og fra ejendommen

Der vil ikke være væsentlige ændringer i antallet af transportere til og fra ejendommen. Der vil således blive produceret færre grise med en højere afgangsvægt, og det vurderes at ændringerne i antallet af transportere samlet set vil være minimalt.

Husdyrgødning

Der produceres gylle på ejendommen. Alt gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældes. Gødningen udbringes på ejendommens ejede og forpagtede arealer.

Til bedriften hører endvidere en svineproduktion på Vonsmosevej 12, Nr. Vilstrup Bygade 10 og Kirkeløkke 28. Den samlede produktion udgør 896 DE og der overføres 130 DE til aftalearealer.

Til ejendommen tilhører 548,68 ha ejet og forpagtet udbringingsarealer hvor der udbringes 1,4 DE/ha.

Lugt

Der er 592 meter til nærmeste enkelt liggende nabo, samt 856 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 694 meter til nærmeste byzone. Den ukorrigerede geneafstanden som beregnes i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste nabo er beregnet til 216 meter og til samlet bebyggelse og byzone er den henholdsvis 466 og 620 meter.

Hermed overholder ejendommen lugtgenekriterierne.

Ændringer arealer

Der er tilkøbt og forpagtet yderligere arealer. Det drejer sig om en del af mark 31, samt mark 54, 53, 35, 61, 60, 60-1 og 40. Derudover er der udgået en række aftalearealer, således at der i ansøgt situation er 548,68 ha ejede og forpagtede arealer samt 127,54 ha aftalearealer.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

13,07 ha af udbringingsarealerne ligger indenfor nitratklasserne I. Alle arealer ligger i oplandet til enten Sydlige Lillebælt eller Haderslev Fjord, hvor dyreholdet er faldende. Udvaskningen er beregnet til 49,6 kg N/ha, hvor den maksimalt tilladte udvaskning er beregnet til 49,6 kg N/ha.

514,48 ha er beliggende indenfor NFI områder. Udvaskningen til grundvandet ændres ikke, og udvaskningen fra arealerne ligger på 46-51 mg/l og gennemsnittet ligger dermed under lovens afskæringskriterie på 50 mg/l.

I følge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk overholder overskuddet af fosfor lovens krav til fosforoverskud, og kravet er overopfyldt med 583,6 kg. Beregningen giver et fosfor overskud på 10 kg P/ha.

Ammoniak

Udvidelsen af slagtesvineproduktionen overholder lovens krav om reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til referencetalden. Herudover reduceres ammoniakfordampning med 533 kg N/år. Denne reduktion forekommer gennem gyllekøling og gennem reduceret fodertildeling. Udvidelsen medfører herefter en udledning på 4.067 kg N/år, hvilket er en reduktion på 74 kg N/år i forhold til eksisterende produktion, og 474 kg mindre i kumulation med tidligere ændringer indenfor de seneste 8 år.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Ansøgers samlede vurdering

Det vurderes, at ejendommen i betragtninger af udvidelsens størrelse lever op til hvad der kan forventes af BAT i sådan en produktion. Yderligere reduktioner af emissionerne af ammoniak vil betyde betydelige investeringer, som ikke vil være proportionale med produktionens størrelse og omfanget af nybyggeri.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Beskrivelse af anlægget

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	Nudrift	10400	247,62
		Ansøgt	10000	280,53
SvSm03	Smågrise fra 7,2 kg, Drænet gulv + spalter (50/50)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	10000	5,89

Dyreholdet ændres i de eksisterende stalde. Der vil fortsat være ventilationsafkast i ca. 2 meters højde, som er placeret umiddelbart under taget.

Staldsystem vil fortsat være drænet gulv med spalter, men der reduceres til 50 % spalter på det areal, hvor smågrisene på 28-31 kg går.

Stalden er bygget i 2008 og der forventes ingen gennemgribende renoveringer af stalden før stalden er 25 år gammel i 2033.

Beskrivelse af dyreholdet

Der ønskes en udvidelse af dyreholdet fra 10.000 slagtesvin (30-102 kg), svarende til 247,62 DE og til 10.000 smågrise (28-31 kg) og 10.000 slagtesvin (31-112 kg), svarende til 286,41 DE.

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
Stald	Nej	SvSI04	Nudrift	10400	2400	30,00	102,00		247,62
			Ansøgt	10000	2400	31,00	112,00		280,53
		SvSm03	Nudrift	0	0	7,10	31,00		0,00
			Ansøgt	10000	150	28,00	31,00		5,89
Sum			Nudrift					247,62	
			Ansøgt					286,41	
Ændring alle produktioner:									38,79

* Ændret fravænningsvægt i alt per årssø er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årssø = ((Indtastet vægt ved fravæning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årssø). Hvor antal fravænnede smågrise per årssø enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Management

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskyllendstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Der bliver hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan, samt gødningsregnskab af en planteavlskonsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov samt opfylder lovkravene for maksimal tildeling af næringsstoffer. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen.

Der udarbejdes sprøjtejournal på bedriften.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Bygninger og driftsinventar bliver løbende renoveret. De eksisterende bygninger skal ikke anvendes til husdyrproduktion. Der er opmærksomhed omkring i forbindelse med udskiftning af elforbrugende udstyr, at investere i mere energibesparende modeller, hvilket også vil blive prioriteret i forbindelse med byggeriet.

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, inden for følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Der udarbejdes årligt mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov og opfylder lovkravene herfor.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.

Der udvises godt landmandskab igennem:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.

- Rengøring i og omkring bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Optimerer brugen af næringsstoffer på ejendomsniveau under hensyntagen til jordens frugtbarhed og det økonomiske afkast.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinfektion

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur

Bedste tilgængelige staldteknologi

I forbindelse med udvidelsen i eksisterende stalde er der vurderet på hvilke tiltag der er mulige for at reducere ammoniakfordampningen. Der anvendes gyllekøling i et omfang der reducerer ammoniakfordampningen med 4 % og der anvendes reduceret fodertildeling på 2,75 FE/kg tilvækst. Derved reduceres ammoniakfordampningen fra staldene til 4.067 kg N/år, og ligger dermed under det vejledende BAT niveau.

Der anvendes herudover hyppig udslusning med en effekt på 20 % i forhold til lugt.

Det er vurderet, at ejendommen dermed lever op til hvad der kan forventes i forhold udvidelsens størrelse, samt i forhold til at udvidelsen foretages i eksisterende bygninger med meget begrænsede muligheder

Fravalgt BAT teknologi

Der vil ikke blive etableret forsuring i de eksisterende stalde. Forsuringsanlæg er dyre i investering og i drift. Der er derfor vurderet at udbyttet af en investering i forsuringsanlæg ikke står mål med udbyttet (proportionalitetsprincippet).

I forbindelse med udvidelse er kemisk og biologisk luftrensning overvejet i forhold til ammoniakreduktion. Både biologisk og kemisk luftrensning er dyrt at etablere og har høje driftsomkostninger. Det vurderes derfor at omkostningerne til etablering af luftrensning vil blive for høje, og derfor falder luftrensning ikke indenfor principperne i BAT.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Der anvendes en reduceret fodertildeling på 2,75 FE/kg tilvækst ved slagtesvinene (31-112 kg). Der anvendes norm for smågrisene (28-31 kg).

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravæning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normtal), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
Stald	SvSI04	Nudrift	2,85	147,20	4,80			
		Ansøgt	2,75	147,20	4,80			
	SvSm03	Nudrift	1,95	162,60	5,20			
		Ansøgt	1,95	162,60	5,20			

Bedste tilgængelige foderteknologi

Staldnavn	ProduktionsID	Staldsystem kode	Bedste tilgængelige foderteknologi
Stald	PR-491320	SvSI04	
	PR-492395	SvSm03	

Haderslev Kommunes vurdering

Anlæg

Der sker ingen udvendige ændringer af det eksisterende anlæg. Der sker indvendige ændringer i form af staldsystem, gyllekøling (allerede etableret) og hyppig udslusning af husdyrgødning. Dette beskrives nærmere i afsnit omkring Bedste anvendelige staldteknologi.

Der stilles ingen vilkår til anlæggets udførsel i øvrigt. Der henvises til vilkår 1 om, at projektet skal gennemføres som det er beskrevet.

Dyrehold

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion. Haderslev Kommune gør i den sammenhæng opmærksom på, at gødningsregnskaber eller lignende skal kunne bruges til at dokumentere den lovlige produktion.

Der er ikke yttret ønske om fleksibilitet i den tilladte produktion, som det var tilfældet i miljøgodkendelsen fra 2007. Vi henviser til anmeldeordningerne.

Management

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management ikke er med til at sikre BAT på husdyrbruget, da der indføres ny teknologi i forhold til miljøgodkendelsen fra 2007.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologiblade, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Der er indsendt en beredskabsplan i forbindelse med ansøgningen. Denne vurderes, at være med til at forebygge forurening i forbindelse med håndtering af husdyrgødning og/eller kemikalier på ejendommen. Der stilles vilkår til, at den revideres årligt.

Rengøring og desinfektion

Haderslev Kommune vurderer, at rengøring og desinfektion af stalde ved holdskifte, samt minimum årlig rengøring af ventilationssystem er tilstrækkeligt til at opretholde standard og begrænse lugt- og støvgener og stiller vilkår herom.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Som bedste anvendelige teknologi er der anvendt gyllekøling og hyppig udslusning af husdyrgødning.

Disse teknologier medvirker til, at produktionen lever op til de vejledende emissiongrænseværdier for ammoniak, fastsat af Miljøstyrelsen, som det beskrives i afsnit 2.5.4.1 Ammoniaktab.

Gyllekølingen anvendes i det omfang at varmen kan anvendes i produktionen. Gyllekølingen foretages med en køleeffekt på 24 kw og kummearealet er 2000 m². Der køles i 3000 timer årligt, hvilket giver en køleeffekt på 4,1 W/m² og deraf følgende gennemsnitlig ammoniakreduktion på 4 %. Dette fastholdes igennem vilkår.

Der anvendes hyppig udslusning af husdyrgødning både ved smågrise (28-31 kg) og ved slagtesvin (31-112 kg).

Det er i Miljøstyrelsens notat af 8. juni 2015 angivet standardvilkår for hyppig udslusning af gylle i slagtesvinestalde; http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?File=/Lugt/Koncept_for_hyppig_udslusning_af_gylle.pdf, hvilket også er beskrevet nærmere i den online vejledning.

Her er det også angivet, at effekten på 20 % i forhold til lugt forudsætter fulddrænet gulv. I det aktuelle staldsystem er der drænet gulv og spaltern men da der er gyllekumme under hele stiarealet kan det sidestilles med fulddrænet gulv. Dette jf. Anders Leegaard Riis, Videntcenter for Svineproduktion, der har været med til at teste staldsystemet forud for optagelse på miljøstyrelsens teknologiliste.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Hos slagtesvinene (31-112 kg) anvendes der en reduceret fodertildeling på 2,75 FE/kg tilvækst ved slagtesvinene (31-112 kg). Der anvendes norm for smågrisene (28-31 kg).

Dette bevirker til et sænkes ammoniaktab sammen med gyllekølingen, hvilket beskrives nærmere i afsnit 2.5.4.1 Ammoniaktab. Der stilles vilkår hertil i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning. Vilkåret fastsættes dermed som krav til maksimalt N og P ab dyr pr. år, hvilket der skal redegøres for i forbindelse med tilsyn.

Vejledende emissionskrav for fosfor

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for fosfor er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for fosfor er beregnet til 6.428 kgP/år, jf. bilag 25. Den indsendte ansøgning viser et forforindhold i gødningen på 6.412 kgP/år. Derved er BAT niveauet for fosfor overholdt med 16 kgP/år.

Reduktion af fodertildeling anvendes til at nedbringe indholdet af fosfor.

Vilkår

- 4) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 10.000 smågrise (28-31 kg) og 10.000 slagtesvin (31-112 kg), svarende til 286,79 DE³.
- 5) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
- 6) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.
- 7) Planen skal være oversat til samtlige relevante sprog, der i fornødent omfang forstås af ansatte med de pågældende arbejdsfunktioner.
- 8) "Næved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
- 9) Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.
- 10) N ab dyr pr. år må ikke overstige 28,48. Dette beregnet ud fra formlen: Antal producerede dyr i perioden x N ab dyr pr svin x 365 dage / antal dage i opgørelsesperioden. Hvor N ab dyr pr svin beregnes ud fra formlen: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr kg tilvækst})$.
- 11) P ab dyr pr år må ikke overstige 6,237. Dette beregnet ud fra formlen: Antal producerede dyr i perioden x P ab dyr pr svin x 365 dage / antal dage i opgørelsesperioden. Hvor P af dyr pr svin beregnes ud fra formlen: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr kg tilvækst} \times \text{g fosfor pr FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr kg tilvækst})$.
- 12) Dokumentation for beregningen af N og P ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Det vil sige dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 350 dage (i perioden 15. september år 1 (fx 2009) til 15. februar år 3 (fx 2011)). Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger. Dokumentation uden effektivitetskontrol kan undtagelsesvis accepteres – i sådanne tilfælde skal N (eller P) ab dyr dokumenteres på anden vis, dvs. en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af råprotein og/eller fosfor ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagterifregninger. Dokumentation skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 13) Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag.
- 14) Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
- 15) Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 13. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

³ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

- 16) Gyllekanalerne – i alt 2000 m² – skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
- 17) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 24 KWh.
- 18) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i KWh.
- 19) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 20) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 21) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af:
  - Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen.
  - Kontrol af kølekredsens ydelse.
- 22) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end én uge.
- 23) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicerapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

Ansøgers tekst

Ændringen af dyreholdet sker i eksisterende bygninger.

Haderslev Kommunes vurdering

Da ændringen sker i eksisterende bygninger stilles der ikke afstandskrav for placeringen af staldbygningerne.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Ikke beskrevet da ændringen sker i eksisterende staldbygning.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at landskab og planforhold ikke er relevante, da ændringen sker i de eksisterende bygninger.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Der forventes ingen væsentlige ændringer i energiforbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af energiforbrugende installationer er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere energiforbruget løbende med henblik på at identificerer defekter samt vælge udstyr med fokus på energisparende egenskaber.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

- 24) Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af henholdsvis el, olie/gas/halm, der medgår til stalden på Elsager 27.
- 25) Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 26) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Der forventes ingen væsentlige ændringer i vandforbruget i forhold til gældende godkendelse.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af vandforbruget er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere vandforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vandbesparelser.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

- 27) Der skal foretages en årlig opgørelse af det vandforbrug, der medgår direkte til husdyrproduktionen såsom dyrenes drikkevand og vask af stald.
- 28) Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 29) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Der er 592 meter til nærmeste enkelt liggende nabo, samt 856 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 694 meter til nærmeste byzone. Den ukorrigerede geneafstanden som beregnes i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste nabo er beregnet til 216 meter og til samlet bebyggelse og byzone er den henholdsvis 466 og 620 meter.

Hermed overholder ejendommen lugtgenekriterierne.

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	620,03	620,03	686,30	693,79	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	466,15	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	216,14	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Lugtgeneberegninger – Detaljer om staldafsnit

Byzone

Staldnavn	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
Stald	693,79	Nej	Ja

Samlet bebyggelse

Staldnavn	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
Stald	855,79	Nej	Nej

Enkelt bolig

Staldnavn	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
Stald	591,69	Nej	Nej

Lugtemission fra produktioner - Ansøgt

Staldnavn	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
Stald	SvSI04	10000	2400	171,60	0,00	25740,00	77220,00	20,00%	20592,00	61776,00
	SvSm03	10000	150	4,42	0,00	929,25	1681,50	20,00%	743,40	1345,20
SUM		20000	2550	176,03	-	26669,25	78901,50	-	21335,40	63121,20

Vejledende konsekvenszone: $1,6 * 21335,40^{0,6} = 633,26$ meter

Lugtemission fra produktioner - Nudrift

Staldnavn	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
Stald	SvSI04	10400	2400	158,40	0,00	23760,00	71280,00	0,00%	23760,00	71280,00
	SvSm03	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00
SUM		10400	2400	158,40	-	23760,00	71280,00	-	23760,00	71280,00

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

Staldnavn	Nudrift ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet lugt effekt	Driftstimer pr. år	Resulterende reduktion (%)
Stald	Nudrift	Biologisk filter / hyppig udslusning	0,00%	0,00	0,00%
	Ansøgt	Biologisk filter / hyppig udslusning	20,00%	8760,00	20,00%

Oplysninger om ventilation (ansøgt drift)

Staldnavn	Naturlig ventilation	Drifts effekt (%)	Driftstimer pr. år	Højde på afkast
Stald	Ingen data			

Afkasttype og øvrige bemærkninger

Staldnavn	Afkast type	Type og øvrige bemærkninger
Stald		

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vurderes, at medføre væsentligt øgede gener for naboerne.

Det vurderes, at nærmeste samlede bebyggelse og nærmeste byzone ligger lige langt fra husdyrbruget, men dette ændrer ikke på at lugtgeneafstanden vurderes overholdt.

De af ansøger beskrevne tiltag til begrænsning af eventuelle lugtgener fastholdes gennem vilkår. Se afsnit 2.1 Dyrehold og Management i forhold til anvendelse af hyppig udslusning.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Det forventes i øvrigt at gener støj, støv, lys, flue osv. ikke ændres væsentligt, der vil naturligvis potentielt kunne opstå flere støvgener, men den eksisterende godkendelse vurderes at være tilstrækkeligt til at tage hånd om det. Hvilket også er gældende for støj, fluer mm.

Haderslev Kommunes vurdering

Støjkilder fra husdyrbruget er begrænset omkring staldens drift, idet der ikke foregår markarbejde fra ejendommen. Der er mere end 300 meter fra stalden til nærmeste nabo uden landbrugspligt og det vurderes derfor at eventuel støj ikke vil være til gener for naboer. Grundet denne afstand stilles der heller ikke vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen skal overholdes.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at øvrig lovgivning fortsat skal overholdes.

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes, da husdyrbruget har en afstand på mere end 300 meter til nærmeste nabobeboelse.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Det forventes i øvrigt at gener støj, støv, lys, flue osv. ikke ændres væsentligt, der vil naturligvis potentielt kunne opstå flere støvgener, men den eksisterende godkendelse vurderes at være tilstrækkeligt til at tage hånd om det. Hvilket også er gældende for støj, fluer mm.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn, da husdyrbruget er er beliggende mere end 300 meter fra nærmeste nabo og indsyn er begrænset af beplantning.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Det forventes i øvrigt at gener støj, støv, lys, flue osv. ikke ændres væsentligt, der vil naturligvis potentielt kunne opstå flere støvgener, men den eksisterende godkendelse vurderes at være tilstrækkeligt til at tage hånd om det. Hvilket også er gældende for støj, fluer mm.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet, Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt.

Vilkår

- 30) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.

31) Forekomst af rotter skal forebygges ved hjælp af følgende: Indendørs opbevaring af foder bag aflukke. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, for eksempel via den kommunale ordning.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

Det forventes i øvrigt at gener støj, støv, lys, flue osv. ikke ændres væsentligt, der vil naturligvis potentielt kunne opstå flere støvgener, men den eksisterende godkendelse vurderes at være tilstrækkeligt til at tage hånd om det. Hvilket også er gældende for støj, fluer mm.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener, idet det begrænses til støv i forbindelse med transport og da der er mere end 300 meter til nærmeste nabo.

I forhold til støv, så er der sat vilkår til rengøring heraf minimum én gang årligt i forhold til at begrænse lugt fra husdyrbruget. Det samme forventes, at reducere støvgener.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Der forventes ingen væsentlige ændringer i antallet af transporter til og fra ejendommen.

Husdyrgødning: Der køres med husdyrgødning i vækstsæsonen, transporten og udbringning vil være på samme niveau som i nudrift. Reglerne for udkørsel vil blive overholdt. Transportvejene for gylle er vist på bilag.

Foder: Kørsel i forbindelse med levering af foder vil stige minimalt i forhold til nudrift.

Transport: Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Transport og udbringningen af gyllen vil ske med traktor. Alle udbringningsarealerne ligger meget samlet omkring ejendommen og meget få af transporterne vil gå igennem samlede bebyggelser

Haderslev Kommunes vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården, og at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Da der fortsat vil være det samme antal dyr på bedriften vurderes det, at antallet af transporter ikke vil ændre sig væsentligt.

Der stilles ingen vilkår i forhold til transport.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Vaskevand mv. fra stalde ledes til gyllebeholder. Overfladevand fra staldens tag ledes til bassin syd for ejendommen (se oversigtskort).

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴ fra stalde og befæstede arealer sker i overensstemmelse med lovgivningens krav. Øvrigt spildevand håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse.

Det vurderes at overfladevand fra vejarealet rundt om ejendommen ikke er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen. Vandet herfra ledes til overfladen og nedsivning.

Det vurderes, at kapaciteten i ejendommens opbevaringsanlæg er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand som angives i ansøgers tekst, hvilket beskrives nærmere i afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder. Opbevaringen af spildevand vurderes ikke separat, da spildevand opsamles sammen med husdyrgødning fra husdyrbruget.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Der er vedlagt en erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Gyllebeholderen er etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllen røres kun op i forbindelse med udbringning.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

---

⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

Oversigt over opbevaringslagre

Navn på opbevaringslager	Beskrivelse af opbevaringslager
Gylletank	

Detaljer om opbevaringslagre

Navn på opbevaringslager	Nyt/eksisterende opbevaringslager	Drifttype	Lagertype	Dimension	Kapacitet
Gylletank	Eksisterende	Nudrift	Flydende husdyrgødningslager		4500,00
		Ansøgt drift	Flydende husdyrgødningslager		4500,00

Detaljer om fast lager

Navn på opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel fast i %	Andel af dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned
Gylletank	Nudrift	0,00	0
	Ansøgt	0,00	0

Detaljer om flydende lager

Navn på opbevaringslager	Drifttype	Lagerandel flydende i %	Virkemiddel
Gylletank	Nudrift	100,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)
	Ansøgt drift	100,00	Ingen virkemiddel (f.eks. naturligt flydelag eller tilsvarende)

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring af foder indendørs giver minimal risiko for tiltrækning af skadedyr og risiko for forurening.

Det er kun husdyrgødning fra produktionen på Elsager 27, der opbevares i gyllebeholderen på Elsager 27. Herfra afsættes alt husdyrgødning til hovedejendommen på Vinsmosevej 12, 6100 Haderslev, hvorfra alt udbringning og markarbejde sker. Husdyrgødningen opbevares ikke på Vonsmosevej 12 frem mod udbringning.

Opbevaring af husdyrgødning

Der produceres 5.200 tons flydende husdyrgødning på husdyrbruget årligt, som opbevares i gyllebeholderen på 4.500 m³. Det svarer til en opbevaringskapacitet på 10,5 måneder.

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten til husdyrgødning og spildevand er tilstrækkelig, jævnfør Bilag 8 - Kapacitetserklæring. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis opbevaringskapaciteten ikke er tilstrækkelig for eksempel grundet problemer med udbringning med baggrund i nedbør eller frost, så er det ejerens ansvar, at sikre alternative opbevaringsmuligheder med henblik på at kunne overholde husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen henviser her for eksempel til Landboforeningernes gyllebanker og lignede registre.

Opbevaringskapacitet på minimum 9 måneder er lovpligtigt jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens⁵ § 9. Der stilles ikke yderligere vilkår, da der er ekstra bufferkapacitet, som tager højde for eksempelvis øgede nedbørsmængder i fremtiden.

Gyllebeholder – flydelag

Husdyrbrugets gyllebeholdere er med naturligt flydelag, hvilket Haderslev Kommune vurderer som værende i overensstemmelse med BAT, idet husdyrgødningsbekendtgørelsen⁶ overholdes.

⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens § 20, stk. 6 er krav om, at der føres løbende og regelmæssig logbog, som dokumentation for, at overdækningen er tæt.

Vilkår

32) Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes. Ved befæstet areal forstås, et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning. Befæstet areal kan undgås, hvis der anvendes traktor med sugeanordning.

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Ansøgers tekst

Der sker ingen markdrift fra ejendommen, hvorfor der kun er affald fra selve husdyrproduktionen. Dette håndteres i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Vi henviser i denne forbindelse også til at transportører af jern og metal, samt plastbeholdere med medicinglas, kanyler, skalpeller mv. skal være godkendt hertil. Se nærmere på www.affaldsregistret.mst.dk.

Det stilles som vilkår, at der ikke må ske markdrift, herunder opfyldning eller påfyldning af kemikalier, sprøjtemidler mv., samt opbevaring af dieselolie på Elsager 27.

Vilkår

33) Der må ikke ske markdrift fra Elsager 27. Det vil sige, at der ikke må være opbevaring af diesel, kemikalier, sprøjtemidler mv. og at der ikke må ske en håndtering heraf, i forbindelse med markdrift, på ejendommen.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Den ansøgte udvidelse resulterer i en ammoniakemission på 4.067 kg N/år, hvilket er under det beregnede vejledende BAT niveau. Ammoniakfordampningen opnås gennem anvendelse gyllekøling i et omfang der reducerer ammoniakfordampningen med 4 % og der anvendes reduceret fodertildeling på 2,75 FE/kg tilvækst

Udvidelsen medfører en reduceret ammoniakfordampning på 74 kg N i forhold til nudriften. Og det generelle ammoniakreduktionskrav er overopfyldt med 533 kg N.

---

⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-532,95 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	3190,81
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	509,68
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	367,35
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Stald	SvSI04	4160,00	4141,50	18,50	0,44%	0,00	0,00	0,00	4141,50
		4740,52	4712,38	28,14	0,59%	172,29	566,34	0,00	3973,74
	SvSm03	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		64,92	97,62	-32,70	-50,38%	3,57	-0,05	0,00	94,10
Sum	Nudrift	4160,00	4141,50	18,50		0,00	0,00	0,00	4141,50
	Ansøgt	4805,44	4810,00	-4,56		175,86	566,29	0,00	4067,84

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
Stald	SvSI04	0,43	16,73
		0,36	14,17
	SvSm03	0,00	0,00
		0,06	15,99

* Ammoniaktab pr. produktionsenhed er ikke type 1 og type 2 korrigeret.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

Staldnavn	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
Stald	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	4,00%	8760,00	176,00

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

Staldnavn	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænnings- vægt	Effekt foderoptimering
Stald	Ingen data							

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

Lager navn	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
Gylletank	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00

Haderslev Kommunes vurdering

Som det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, så det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % opfyldt med en margen på 532,91 kgN/år. Der er anvendt reduceret fodernorm ved slagtesvinene på 2,75 FE/kg tilvækst og 4 % reducerende effekt på ammoniak igennem anvendelsen af gyllekøling til at nå dette krav.

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for ammoniak er beregnet til 4.516 kgN/år. Den indsendte ansøgning viser en ammoniakemission på 4.067 kgN/år. Derved er BAT niveauet for ammoniak overholdt med 449 kgN/år. Se beregningen på bilag 9.

Haderslev Kommune vurderer, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT. Der er anvendt reduceret fodernorm og gyllekøling som virkemidler for at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige fodertechnologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladerne, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen. Se under afsnit 2.1 Dyrehold og Management.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Ammoniakfordampning

Den ansøgte udvidelse resulterer i en ammoniakemission på 4.067 kg N/år. Udvidelsen medfører en reduceret ammoniakfordampning på 74 kg N i forhold til nudriften.

Naturpunkter

Kategori 1: Nærmeste kategori 1 natur er Lillebælt, beliggende i en afstand af ca. 4700 m øst for anlægget. Der kan beregnes en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 2: Nærmeste kategori 2 natur – et overdrev – ligger ca. 4600 sydvest for ejendommen, og depositionen kan beregnes til 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 3: Kategori 3-natur er, heder, moser, ammoniakfølsomme skove og overdrev, som ligger udenfor natura 2000.

Der er desuden foretaget beregninger af deposition på samtlige § 3 områder og kat. 3 natur rundt om ejendommen. Depositionerne fremgår af indsendte ansøgning.

Dermed vurderes udvidelsen at leve op til bekendtgørelsens krav om maksimal ammoniakdeposition for kategori 1, 2 og 3 natur.

Udvidelserne påvirker således ikke den omkringliggende natur væsentligt.

Oversigt over naturpunkter

Navn	Kategori	Opretter	Kumulationen	Ruhed natur	Merdeposition [kgN]	Total deposition [kgN]
Sø	3	Ansøger	Nul ejendomme	V	0,0	1,1
Sø	3	Ansøger	Nul ejendomme	V	0,0	0,3
Sø	3	Ansøger	Nul ejendomme	V	0,0	0,3
Sø	3	Ansøger	Nul ejendomme	V	0,0	0,1
Nærmeste område	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	0,0	0,0
Nærmeste område	1	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	0,0	0,0

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrgodkendelsesloven

Husdyrgodkendelsesloven⁷ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁸ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

⁷ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 868 af 03/07/2015](#)

⁸ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)

- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Strandeng ved Halk Nor	Ca. 5 km øst	-	0,0	14,5	30-40
<i>Kategori 2</i>					
Overdrev	Ca. 5 km vest	-	0,0	15,8	10-20
<i>Kategori 3</i>					
Pot. N-følsom skov	Ca. 1,2 km vest	-	0,0	14,4	10-20

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 12.

Kategori 1 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er en strandeng, som findes ca. 5 km øst for det ansøgte projekt. Strandengen modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på den baggrund, at kategori 1 natur ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er et overdrev, som findes ca. 5 km vest for det ansøgte projekt. Overdrevet modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at overdrevets naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Der findes 2 skove i nærheden af ejendommen som er potentielt ammoniakfølsomme og dermed potentielt omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 3 natur. Den nærmeste findes ca. 1200 m vest for anlægget. Skovene modtager, ingen deposition fra Elsager 27. Se tabel 1. Det vurderes derfor, at skovene ikke vil ændre naturtilstand som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens⁹ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrgodkendelseslovens¹⁰ § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Sø1	370 m NØ	0,0	0,3	12,8	Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder.
Sø2	389 m øst	0,0	1,1	12,8	Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder.

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 13.

Indenfor 300 m fra ejendommen ligger der et antal vandhuller, som er beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. De nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområder, som ikke er kategoriseret natur, er to søer, som findes hhv. ca. 370 og 389 m nordvest og øst for anlægget. Se ovenstående tabel 2. Søerne modtager ingen merdeposition af ammoniak fra anlægget som følge af projektet. Det vurderes på den baggrund at søernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Elsager 27.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹¹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven:

⁹ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr 951 af 03/07/2013](#)

¹⁰ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 868 af 03/07/2015](#)

¹¹ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr 408 af 01/05/2007](#)

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
Lillebælt	4,6 km øst for anlæg
Pamhule Skov og Stevning Dam	6,5 km vest for anlæg

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 21.

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 112 Lillebælt, som omfatter habitatområde H96 og fuglebeskyttelsesområde F47. Den nærmeste del af området findes ca. 4,6 km øst for anlægget. Se tabel 3. Pamhule Skov og Stevning Dam, som omfatter habitatområde nr. 81 og fuglebeskyttelsesområde nr. 59. Natura 2000-området findes ca. 6,5 km vest for anlægget.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. Anlægget ligger så langt fra områderne, at der ikke vil være ammoniakdeposition dertil.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 21. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 23.

Der er ingen registreringer af bilag IV arter indenfor 300 m fra anlægget. Men der er flere registreringer af løvfrø i området omkring Sønder Vilstrup.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Der er flere vandhuller indenfor 300 m fra anlægget. Der er ingen bilag IV padder registreret indenfor disse vandhuller, men der er flere løvfrøobservationer mindst 1 km fra anlægget og derfor vurderes det at der pot. kan findes løvfrø og andre padder som spidssnudet frø og stor vandsalamander i nærheden af Elsager 27. Der dog ingen af vandhullerne, der som følge af projektet vil modtage en øget deposition af ammoniak og derfor vurderes det, at potentielt forekommende padders yngle og rasteområder, herunder bilag IV arters, ikke vil skades af det ansøgte.

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor

birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Grundlæggende arealoplysninger

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Ja**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **0,00 %**

Reduceret kvælstofnorm: **0,00 %**

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
13	10,21	Ja	JB6	Nej	S2	S2	10,21	0,00	0,00	0,00	10,21	10,21	0,00	0,00	0,00
19	3,23	Ja	JB6	Nej	S2	S2	3,23	0,00	0,00	0,00	3,23	3,23	0,00	0,00	0,00
18	17,27	Ja	JB6	Nej	S2	S2	15,11	2,17	0,00	0,00	16,87	17,27	0,00	0,00	0,00
51	16,03	Ja	JB6	Nej	S2	S2	16,03	0,00	0,00	0,00	16,03	16,03	0,00	0,00	0,00
50	30,34	Ja	JB6	Nej	S2	S2	30,34	0,00	0,00	0,00	30,34	30,34	0,00	0,00	0,00
16	4,76	Ja	JB4	Nej	S4	S4	4,76	0,00	0,00	0,00	4,76	4,76	0,00	0,00	0,00
14	5,84	Ja	JB6	Nej	S2	S2	5,84	0,00	0,00	0,00	5,84	5,84	0,00	0,00	0,00
43	5,20	Ja	JB6	Nej	S2	S2	5,20	0,00	0,00	0,00	5,20	5,20	0,00	0,00	0,00
32	23,23	Ja	JB6	Nej	S2	S2	23,23	0,00	0,00	0,00	23,23	23,23	0,00	0,00	0,00
33	14,17	Ja	JB6	Nej	S2	S2	14,17	0,00	0,00	0,00	14,17	14,17	0,00	0,00	0,00
38	14,67	Ja	JB6	Nej	S2	S2	14,67	0,00	0,00	0,00	14,66	14,67	0,00	0,00	0,00
53	4,99	Ja	JB6	Nej	S2	S2	4,99	0,00	0,00	0,00	4,99	4,99	0,00	0,00	0,00
3-1	12,66	Ja	JB6	Nej	S2	S2	12,66	0,00	0,00	0,00	12,60	12,66	0,00	0,00	0,00
1	16,86	Ja	JB6	Nej	S2	S2	16,86	0,00	0,00	0,00	16,86	16,86	0,00	0,00	0,00
15	6,26	Ja	JB6	Nej	S2	S2	6,26	0,00	0,00	0,00	6,26	6,26	0,00	0,00	0,00
35	3,30	Ja	JB6	Nej	S2	S2	3,30	0,00	0,00	0,00	1,32	3,30	0,00	0,00	0,00

41	8,25	Ja	JB6	Nej	S2	S2	8,25	0,00	0,00	0,00	8,25	8,25	0,00	0,00	0,00
31-2	1,43	Ja	JB6	Nej	S2	S2	1,43	0,00	0,00	0,00	1,43	1,43	0,00	0,00	0,00
30	21,63	Ja	JB6	Nej	S2	S2	21,63	0,00	0,00	0,00	21,33	21,63	0,00	0,00	0,00
44	16,31	Ja	JB6	Nej	S2	S2	16,31	0,00	0,00	0,00	16,31	16,31	0,00	0,00	0,00
34	21,30	Ja	JB6	Nej	S2	S2	21,30	0,00	0,00	0,00	21,30	21,30	0,00	0,00	0,00
52	8,78	Ja	JB6	Nej	S2	S2	8,78	0,00	0,00	0,00	8,78	8,78	0,00	0,00	0,00
60	6,96	Ja	JB6	Nej	S2	S2	6,96	0,00	0,00	0,00	0,00	6,96	0,00	0,00	0,00
61	21,41	Ja	JB6	Nej	S2	S2	21,41	0,00	0,00	0,00	0,90	21,41	0,00	0,00	0,00
60-1	1,84	Ja	JB6	Nej	S2	S2	1,84	0,00	0,00	0,00	0,00	1,84	0,00	0,00	0,00
17	23,74	Ja	JB6	Nej	S2	S2	12,85	10,90	0,00	0,00	23,74	23,74	0,00	0,00	0,00
37	17,14	Ja	JB6	Nej	S2	S2	17,14	0,00	0,00	0,00	17,14	17,14	0,00	0,00	0,00
2	29,56	Ja	JB6	Nej	S2	S2	29,56	0,00	0,00	0,00	29,56	29,56	0,00	0,00	0,00
11	25,37	Ja	JB6	Nej	S2	S2	25,37	0,00	0,00	0,00	25,37	25,37	0,00	0,00	0,00
40	0,89	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,89	0,00	0,00	0,00	0,89	0,89	0,00	0,00	0,00
4	10,94	Ja	JB4	Nej	S4	S4	10,94	0,00	0,00	0,00	10,94	10,94	0,00	0,00	0,00
6	14,57	Ja	JB6	Nej	S2	S2	14,57	0,00	0,00	0,00	14,57	14,57	0,00	0,00	0,00
5	1,06	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,06	0,00	0,00	0,00	1,06	1,06	0,00	0,00	0,00
7	17,83	Ja	JB4	Nej	S4	S4	17,83	0,00	0,00	0,00	17,83	17,83	0,00	0,00	0,00
23	0,42	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,42	0,00	0,00	0,00	0,42	0,42	0,00	0,00	0,00
3	14,10	Ja	JB6	Nej	S2	S2	14,10	0,00	0,00	0,00	11,96	14,10	0,00	0,00	0,00
31	75,00	Ja	JB6	Nej	S2	S2	75,00	0,00	0,00	0,00	75,00	75,00	0,00	0,00	0,00
54	21,13	Ja	JB5	Nej	S2	S2	21,13	0,00	0,00	0,00	21,13	21,13	0,00	0,00	0,00
Total	548,68						535,62	13,07	0,00	0,00	514,48	548,68	0,00	0,00	0,00

Marker markeret med # er manuelt udpeget til at indgå i beregning af overfladeudvaskning svarende til et plantebrug.

De stjernemarkerede (*) arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk.
Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Aftalearealer

Navn	ha	Områder omfattet af N- eller P-klasse 1- 3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
101	11,69	Nej	Nej
102	19,24	Nej	Nej
103	17,43	Nej	Nej
104	11,13	Nej	Nej
107	25,20	Nej	Nej
108	42,87	Nej	Nej
Total	127,54		

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes at de 548,68 ha udbringningsarealer, samt 127,54 ha aftalearealer, som vist på Bilag 10a – Udbringningsarealer, udgør et tilstrækkeligt harmoniareal.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at en ændring af arealer skal anmeldes som det beskrives i afsnit 1. Generelle forhold.

Sædskifte og efterafgrøder

Det er oplyst, at der anvendes sædskifte S2, som er et standardsædskifte og at der ikke anvendes yderligere efterafgrøder end der stilles som krav fra plantedirektoratet. Der anvendes heller ikke en reduceret kvælstofnorm på.

Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til sædskifte eller efterafgrøder.

Vandløb, randzoner og skrånende arealer

I følge § 1 i Randzonenloven og § 1 i Bekendtgørelse om randzone¹² gælder det, at der i en zone på 9 m fra vandløb ikke må foretages gødning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Haderslev Kommune har konstateret, at der ikke indgår arealer, der er omfattet af randzonenloven i udbringningsarealerne.

Arealer med mere end 6 graders hældning mod vandløb er vist på bilag 17.

Der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen¹³ forbud mod udbringning af flydende husdyrgødning i en bræmme på 20 til vandløb, hvor terrænet hælder mere end 6 grader, medmindre det nedfældes i parallel retning i forhold til vandløbet.

Haderslev Kommune har konstateret, at der ikke i udbringningsarealerne indgår arealer der hælder mere end 6 grader og ligger i en afstand der er mindre end 20 m fra vandløb.

Fredede fortidsminder, sten- og jorddiger, fredede områder

På fortidsminder og inden for en afstand af 2 m fra dem må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger. Indenfor fredede områder skal fredningsafgørelsen overholdes.

¹² Bekendtgørelse af lov om randzoner – [LBK nr 894 af 15/07/2014](#) og Bekendtgørelse om randzoner – [BEK nr 904 af 30/07/2014](#).

¹³ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv – [BEK nr 594 af 04/05/2015](#)

Arealernes beliggenhed i forhold til fredede fortidsminder, sten- og jorddiger og fredede områder er vist på bilag 18.

Haderslev Kommune vurderer, at tilstanden af fortidsminder i området ikke ændres som følge af det ansøgte projekt, da der ikke er fredede fortidsminder inden for eller ved udbringningsarealerne. Mark 31 ligger delvist indenfor kirkefredningen af Nørre Vilstrup kirke, hvilket ingen betydning har for fortsat drift af arealerne.

Sten- og jorddiger beskyttes på grund af historisk værdi, landskabelig værdi og/eller biologisk værdi. Haderslev Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke medfører ændringer af beskyttede sten- og jorddiger.

Haderslev Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke medfører ændringer i fredede områder, da der ikke er fredede områder inden for eller ved udbringningsarealerne.

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Nudrift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	23185,36	5995,79	75,00	0,00	247,62
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	12191,90	3003,79	75,00	0,00	140,78
Ingen adresse	Svinegylle	24992,17	6611,65	75,00	0,00	257,11
Ingen adresse	Dybstrøelse	174,24	35,27	45,00	0,00	1,72
Ingen adresse	Svinegylle	19754,36	5058,80	75,00	0,00	209,90

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Karsten Madsen Kærsmindvej 21 6100 Haderslev CVR:	Svinegylle	11339,00	2904,00	75,00	0,00	120,50

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	174,24	35,27	0	1,72
Svinegylle	68784,79	17766,03	0	734,91
Total	68959,03	17801,30	0	736,63

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Ansøgt drift**Produceret husdyrgødning**

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	25136,16	6412,39	75,00	0,00	286,41
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	12191,90	3003,79	75,00	0,00	140,78
Ingen adresse	Svinegylle	24992,17	6611,65	75,00	0,00	257,11
Ingen adresse	Dybstrøelse	174,24	35,27	45,00	0,00	1,72
Ingen adresse	Svinegylle	19754,36	5058,80	75,00	0,00	209,90

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Karsten Madsen Kærsmіндеvej 21 6100 Haderslev CVR:	Svinegylle	12233,00	3133,00	75,00	0,00	130,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	174,24	35,27	0	1,72
Svinegylle	69841,59	17953,63	0	764,20
Total	70015,83	17988,90	0	765,92

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune stiller vilkår til mængden af husdyrgødning, angivet som antal DE/ha i forhold til gældende dyretype, på baggrund af det ansøgte. Vilkåret stilles for at sikre, at mængden af husdyrgødning som udbringes på bedriftens arealer ikke overstiger de mængder, der ligger til grund for vurderingen bag denne miljøgodkendelse.

Vi gør opmærksom på, at antal DE er opgivet ud fra gældende omregningsfaktor¹⁴ på godkendelsestidspunktet. På tilsynsmyndighedens forlangende skal der foreligge dokumentation for at vilkår er overholdt. Denne dokumentation kan være i form af gødningsregnskaber, som skal kunne fremvises for de seneste fem år.

Aftalearealer

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes 130 DE til Karsten Madsen, Kærsmіндеvej 21, 6100 Haderslev. Herudover afsættes 765,92 DE til egne udbringningsarealer som vist på Bilag 10a – Udbringningsarealer. Dette er inklusiv produktionen på Jens Peter Nissens andre ejendomme og ikke kun husdyrgødning fra produktionen på Elsager 27. Det vurderes, at de samlede arealer udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte.

De angivne aftalearealer er ikke beliggende i nitratfølsomt indvindingsopland og arealerne er ikke klassificeret som værende i fosfor- eller nitratklasse. Af denne årsag er der ikke krav om at arealerne skal arealgodkendes efter § 16 i husdyrgodkendelsesloven.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at ændringer i arealerne skal anmeldes efter § 25 i husdyrgodkendelsesloven.

¹⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

Vilkår

- 34) Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Kærsmіндеvej 21, 6100 Haderslev eller anden godkendt modtager, som må modtage husdyrgødning svarende til 130 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 10a. Gyldig kontrakt inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 35) Der må udbringes husdyrgødning fra højst 765,92 DE af dyretypen svin¹⁵. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation herfor for de seneste fem år, for eksempel i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- 36) Der må ikke modtages afgasset biomasse.

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningsystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

Ansøgers tekst

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel})

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 99,64 %	1,40	49,6
DE_{reel}	1,40	49,6

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{reel} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	45,4
Merudvaskning fra husdyrbrug	4,2

¹⁵ Beregnet efter Bilag 1 i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

Beregning af maksimal nitratudvaskning på bedrifter med arealer, hvor der er krav om udvaskning svarende til et plantebrug.

Vægtet maksimal udvaskning på bedriften beregnes som et arealvægtet gennemsnit af udvaskning fra arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug og arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. Udvasningen ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug anvendes i vægtningen i de tilfælde hvor denne er lavere end udvaskning svarende til et plantebrug.

	Maksimalt Dyretryk (DE/ha)	Udvasning (kgN/ha)
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 99,64 % Omfatter: 100,00 % af arealet	1,40	49,6
Udvasning svarende til et plantebrug: 0 % af arealet		0,0
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 0,00 % Omfatter: 0,00 % af arealet	0,00	0,0
Vægtet maksimal udvaskning på bedriften		49,6

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttelsesniveau for nitrat

En del af udbringningsarealerne ligger i klassificerede nitratklasser, som er identificeret ud fra to forhold: kvælstofreduktionspotentiale og oplande til sårbare og meget sårbare Natura 2000 områder. Det drejer sig om 13,07 ha, der ligger i nitratklasse I - se bilag 16.

For arealer indenfor nitratklasse I skærpes det generelle harmonikrav til 85 % af de generelle regler. For arealer indenfor nitratklasse II skærpes de generelle harmonikrav til 65 % af de generelle regler. Det er dog stadig muligt for ansøgere med arealer i nitratklasser at anvende det generelle harmonitryk, hvis der anvendes virkemidler som øget antal efterafgrøder ud over de generelle krav, reduceret kvælstofnorm eller ændret standardsædskifte.

Det vurderes, at harmonikravet er overholdt til trods for at en del af de to udbringningsarealer 17 og 18 ligger i nitratklasse 1. Dette da DE_{max} og DE_{reel} er tilsvarende.

Udvasning af nitrat til nitratfølsomt Natura 2000 opland

Udbringningsarealerne ligger for størstedelens vedkommende i kystoplandet Sydlige Lillebælt nord for Als. En del af mark 17 og 18 er beliggende i kystoplandet Haderslev Fjord.

Disse oplande, som afvander til Natura 2000 området Lillebælt, har haft et faldende dyretryk. Der stilles derfor ikke særlige krav om nedbringning af udvasningen af nitrat.

Da Sydlige Lillebælt nord for Als endvidere er et kystområde, som ikke ligger i Natura 2000, så stilles der ikke krav om, at udvasningen af nitrat ikke må udgøre mere end fem procent. Det vurderes uden videre beregning, at de 13,07 ha udbringningsareal, som ligger i kystoplandet til Haderslev Fjord, på ca. 18.500 ha, vil have en udvasning, der er mindre end fem procent af den samlede udvasning til Haderslev Fjord.

Det vurderes derfor, at der ikke er grundlag for at skærpe krav til husdyrbruget med henblik på at nedbringe nitratudvasningen.

3.4 Nitrat (grundvand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til grundvand.

Ansøgers tekst

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
13	10,2	49	0	45	46
19	3,2	49	0	45	46
18	17,3	49	0	45	46
51	16,0	49	0	45	46
50	30,3	49	0	45	46
14	5,8	49	0	45	46
43	5,2	49	0	45	46
32	23,2	49	0	45	46
33	14,2	49	0	45	46
38	14,7	49	0	45	46
53	5,0	49	0	45	46
3-1	12,7	49	0	45	46
1	16,9	49	0	45	46
15	6,3	49	0	45	46
35	3,3	49	0	45	46
41	8,3	49	0	45	46
31-2	1,4	49	0	45	46
30	21,6	49	0	45	46
44	16,3	49	0	45	46
34	21,3	49	0	45	46
52	8,8	49	0	45	46
61	21,4	49	0	45	46
17	23,7	49	0	45	46
37	17,1	49	0	45	46
2	29,6	49	0	45	46
11	25,4	49	0	45	46
40	0,9	49	0	45	46
6	14,6	49	0	45	46
23	0,4	49	0	45	46
3	14,1	49	0	45	46
31	75,0	49	0	45	46
16	4,8	51	0	46	48
4	10,9	51	0	46	48
5	1,1	51	0	46	48
7	17,8	51	0	46	48
54	21,1	46	0	42	44

Haderslev Kommunes vurdering

514,48 ha af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder, som det fremgår af bilag 16, hvorfor nitratudvaskningen til grundvand skal vurderes.

Udvaskningsberegninger, der baseres på nitratudvaskning fra rodzonen i udvaskningsmodellen FarmN viser en udvaskning på 46-51 mg nitrat/l ved det ansøgte dyrehold. I nusituationen er udvaskningen tilsvarende. Da udvaskningen ikke er højere i ansøgt drift end i nusituationen er beskyttelsesniveauet overholdt.

Der stilles ikke yderligere vilkår til at sikre dette, da produktionen er fastholdt tidligere i denne miljøgodkendelse.

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningsystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Ansøger har efterladt dette afsnit tomt.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	548,68 ha	8,6 kg P/ha/år	10,0 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	8,6 kg P/ha/år	10,0 kg P/ha/år
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	8,6 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	8,6 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-583,6 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **10,0 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **32,8 kg P/ha/år.**

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ingen af udbringningsarealerne er beliggende i oplande til fosforfølsomme søer – se bilag 19. Der stilles derfor ikke skærpede krav til at nedbringe udledningen af fosfor hertil.

Det vurderes, at udbringningen af husdyrgødning ikke vil medføre et fosforoverskud, der overskrider beskyttelsesniveauet for fosfor, idet der er en margin på -583,6 kg P. For at komme ned på dette niveau er der anvendt et reduceret indhold af fosfor i foderet. Der er stillet vilkår til fastholdelse af det ansøgte i afsnit 2.1 Dyrehold og Management.

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Alt flydende husdyrgødning udbringes med slangeudlægning eller nedfældes. Udlægning med slanger er BAT jf. EU's BREF notat. Derudover vælges, så vidt muligt, udbringningstidspunkter hvor fordampningen af ammoniak er mindst. Der tages, så vidt det er muligt, altid hensyn til naboer ved udbringning af husdyrgødning.

Alt markdrift sker fra Vonsmosevej 12, 6100 Haderslev.

Haderslev Kommunes vurdering

Udbringning af husdyrgødning kan føre til tilstandsændringer på tilstødende naturarealer. Påvirkningen kan dels ske ved merdeposition af ammoniak på særligt kvælstoffølsomme naturarealer, dels ved afdrift, erosion og udvaskning af næringsstoffer.

Aftalearealerne skal arealgodkendes særskilt og er ikke med i denne miljøgodkendelse.

Beskyttede naturtyper efter Husdyrgodkendelsesloven

Husdyrgodkendelsesloven¹⁶ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹⁷ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Arealernes beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 14.

Kategori 1-natur

Ingen af udbringningsarealerne grænser op til naturområder omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 1. Nærmeste naturtype omfattet af kategori 1 findes flere kilometer væk fra udbringningsarealerne. Det vurderes på den baggrund, at naturtyper omfattet af kategori 1 ikke vil blive påvirket væsentligt, af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Ingen af udbringningsarealerne grænser op til naturområder omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 2. Nærmeste naturtype omfattet af kategori 2 findes flere kilometer væk fra udbringningsarealerne. Det vurderes på den baggrund, at tilstanden af naturtyper omfattet af kategori 2 ikke vil ændre sig, som følge af det ansøgte projekt.

¹⁶ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 868 af 03/07/2015](#)

¹⁷ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3-natur

Markerne 11, 13, 35, 40, 53, 60, 60-1, 61 grænser op til potentielt ammoniakfølsom skov som potentielt er omfattet af kategori 3. Mark 16 grænser endvidere op til et beskyttet moseareal omfattet af kategori 3. Da driften af markerne er uændret fra nudrift til ansøgt drift vurderes skovene og mosen ikke at modtage en merbelastning fra markerne. Det vurderes samlet for alle de potentielt ammoniakfølsomme skove, at deres naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹⁸ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrgodkendelsesloven¹⁹ § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Arealernes beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 15.

Markernes placering i forhold til § 3 beskyttet natur, som ikke er kategoriseret natur, gennemgås herunder.

Enge

Mark 4, 5 og 16 grænser op til et beskyttet engareal og mark 60 og 60-1 grænser også op til et beskyttet engareal. Driften af udbringningsarealerne ændres ikke i ansøgt drift og da der heller ikke er forhold tilstede som gør at naturarealet påvirkes u hensigtsmæssigt af udbringning af husdyrgødning vurderes det, at udvidelsen ikke vil ændre engens naturtilstand.

Søer

Der findes mange beskyttede små søer i området og mark 1, 3, 11, 13, 17, 18, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 41, 44, 50, 51, 52, 54, 61 grænser op til beskyttede søer. Driften af udbringningsarealerne ændres ikke i ansøgt drift og da der heller ikke er forhold tilstede som gør at naturarealet påvirkes u hensigtsmæssigt af udbringning af husdyrgødning vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil ændre søernes naturtilstand.

Der gøres desuden opmærksom på, at der jævnfør § 1 i "Bekendtgørelse om randzoner"²⁰ gælder, at der i en zone på 9 m fra søer over 100 m² ikke må foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen²¹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's

¹⁸ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr 951 af 03/07/2013](#)

¹⁹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 868 af 03/07/2015](#)

²⁰ Bekendtgørelse om randzoner – [BEK nr 904 af 30/07/2014](#)

²¹ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr 408 af 01/05/2007](#)

fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelsesloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- *ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

Natura 2000

Arealernes beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 21.

Udbringningsarealerne ligger midt mellem Natura 2000 område Pamhule Skov og Stevning Dam og Natura 2000 området Lillebælt.

Pamhule Skov og Stevning Dam er område nr. 92 og omfatter habitatområde nr. 81 og fuglebeskyttelsesområde nr. 59. Natura 2000-området findes ca. 3,3 km nordvest for arealerne.

Lillebælt er område nr. 112 og omfatter habitatområde H96 og fuglebeskyttelsesområde F47. Den nærmeste del af området findes ca. 3,5 m øst for arealerne.

Afstanden til Natura 2000 områderne gør at der ingen påvirkninger kan være fra udbringningsarealerne til Elsager 27.

Bilag IV

Arealernes beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 21 og de potentielt forekomende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 23.

Padder

Der er registreret ynglende løvfrøer i søerne på mark 11 og mark 17 og i øvrigt flere steder i området omkring udbringningsarealerne.

Alle søerne, der ligger i tilknytning til udbringningsarealerne (27 stk.) er analyseret ud fra luftfoto og/eller besigtiget. Besigtigelsesnotat er vedlagt som bilag 23 og alle søerne er angivet på kortbilag 22a og b.

Det er vurderet, at flere af søerne potentielt kan være yngle- eller rastested for løvfrøer og/eller andre paddearter, herunder arter som er beskyttet jf. habitatdirektivets bilag IV. Hvor det er vurderet, at søerne kan være betydningsfulde som ynglested eller som rastested for bilag IV arter, er der stillet vilkår om, at der i en bræmme omkring søen på mindst 5 m ikke må anvendes husdyrgødning eller kemiske sprøjtemidler. Med en bræmme på mindst 5 m er det vurderet at søerne, hvortil der ingen steder er alvorligt terrænfald fra

udbringningsarealerne, ikke risikerer at modtage forurenede overfladevand fra markarealet eller væsentlig ammoniakdeposition fra udbragt husdyrgødning.

Det vurderes, at 12 søer (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 16a, 17, 21, 23 og 24) jf. kortbilag 22 og notatbilag 23 kan være yngle- og/eller rasteområder for padder omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Dette begrundes med at naturtilstanden i søerne er vurderet som moderat eller bedre og at søerne ligger midt i et udbredelsesområde for især løvfrø, men også stor vandsalamander og spidssnudet frø, og er potentielt er vigtige for arterne.

Søerne skal derfor ydes en streng beskyttelse. Tålegrænsen for søer er ikke fastlagt, men det anslås, at den ligger på >10 kg N/ha/år, idet søer på lerbund og dyrket mark er næringsrige. Det vurderes, at markdriftens påvirkning af søer med næringsstoffer er størst via overfladeafstrømning og via jordfasen, men at der også kan forekomme ammoniakpåvirkning fra udbragt husdyrgødning i op til 10 m omkring vandhullet jf. bilag 10 til Bufferzonerapporten²². Her er der angivet retningslinjer for vurderingen af ammoniakfordampning fra blandt andet svinegylle til naturområder og det fremgår, at der ved udbringning af svinegylle vil kunne være påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 10 m. Idet terrænet er forholdsvis fladt og idet der også tidligere har været udbragt husdyrgødning på arealerne og perioden hvor ammoniakdepositionen fra husdyrgøring på markerne er forholdsvis kort og idet vandhullerne i øvrigt ikke ligger indenfor et strengt beskyttet Natura 2000 område stilles der vilkår om bræmmer på mindst 5 m omkring søerne (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 16a, 17, 21, 23 og 24, som ligger på mark (nr. 11, 13, 17, 18, 31, 1, 50, 32, 54). Det vurderes på den baggrund, at yngle- og rasteområder for padder i området omkring udbringningsarealerne, ikke vil blive beskadiget eller ødelagt.

Der gøres desuden opmærksom på, at der jævnfør § 1 i "Bekendtgørelse om randzoner"²³ gælder, at der i en zone på 9 m fra søer over 100 m² ikke må foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Andre bilag IV arter

Andre arter som flagermus og markfirben vurderes at kunne forekomme i området omkring udbringningsarealerne, mens udbredelsesområdet for odder, marsvin og snæbel ikke strækker sig til områder omkring udbringningsarealerne.

Da projektet ikke indebærer opdyrkning af i dag uopdyrkede arealer eller skel og i øvrigt ikke ændrer på markdriften eller udbringning af husdyrgødning, der i ansøgt drift ligesom i nudrift skal følge harmonireglerne og beskyttelsesniveauerne for N og P vurderes det, at yngle- og rasteområder for andre bilag IV-arter i området omkring udbringningsarealerne, ikke vil blive beskadiget eller ødelagt.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition eller afstrømning fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at det ansøgte projekt med de stillede vilkår ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra udbringningsarealerne er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

²² Bilag 10 i [Bilag til arbejdsgruppens rapport om BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren ammoniak-kvælstof fra danske landbrugsbedrifter](#) – April 2004.

²³ Bekendtgørelse om randzoner – [BEK nr 904 af 30/07/2014](#)

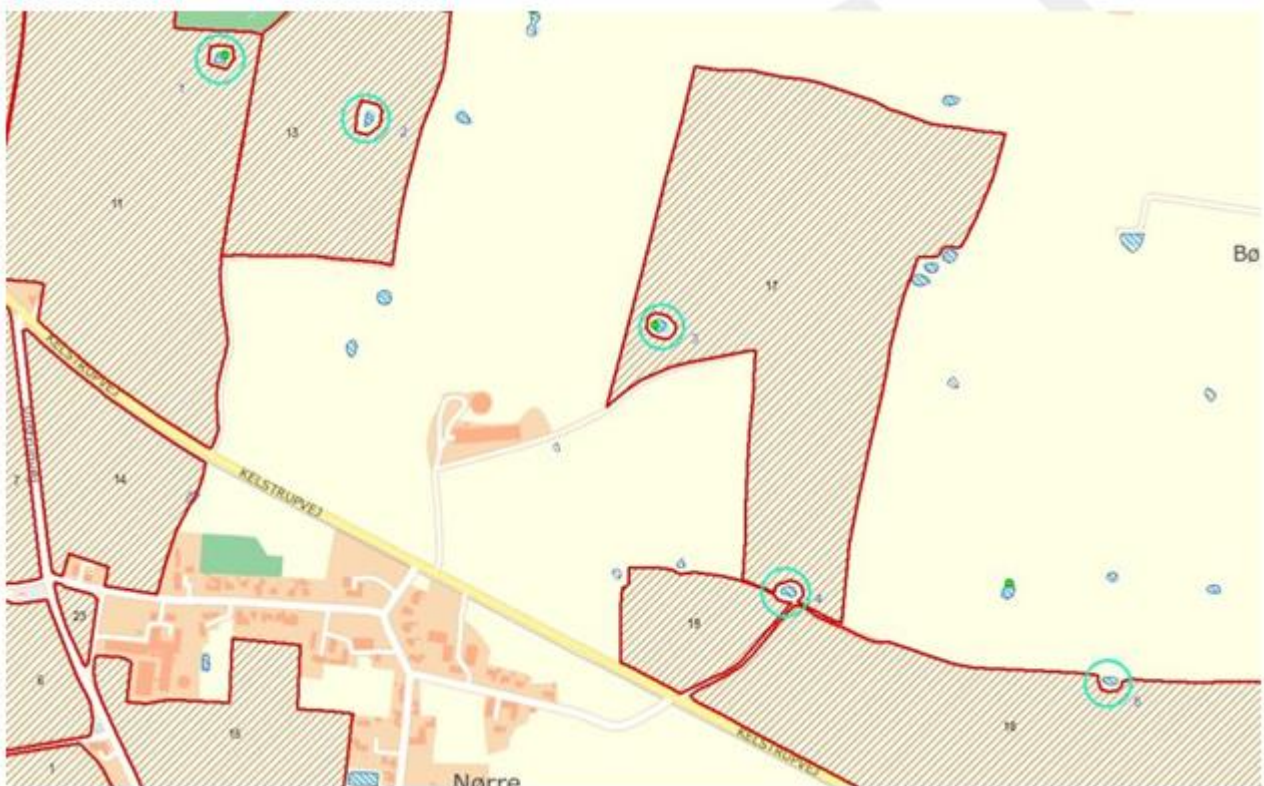
Bedste anvendelige udbringningsteknologi

Der vurderes ikke på udbringningsteknologi, da denne reguleres igennem miljøgodkendelsen fra Vonsmosevej 12, 6100 Haderslev.

Det vurderes herudover, at udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealer er i overensstemmelse med BAT idet husdyrgødningsbekendtgørelsen²⁴ overholdes.

Vilkår

37) Der skal etableres en gødsknings-, sprøjtnings-, dyrknings og jordbearbejdningsfri bræmme på 5 m omkring de 12 søer angivet på nedenstående kort a, b og c. Søerne er nummererede med (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 16a, 17, 21, 23 og 24) og er beliggende på mark (nr. 11, 13, 17, 18, 31, 1, 50, 32, 54).

Kort a til bræmmevilkår. Søer med turkis ring omkring er omfattet af bræmmevilkår. Drejer sig om sø 1 på mark 11, sø 2 på mark 13, sø 3 og 4 på mark 17 og sø 5 på mark 18.

²⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

3.7 Gener fra udbringning

I dette afsnit beskrives de gener der kan være forbundet med udbringning af husdyrgødning og det vurderes hvorledes disse kan minimeres.

Ansøgers tekst

Håndteres fra Vonsmosevej 12, 6100 Haderslev.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at idet husdyrgødningsbekendtgørelsen²⁵ overholdes vil der ikke være væsentlige gener forbundet med udbringning af husdyrgødning.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der ikke må udbringes husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Dette jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens²⁶ § 28. Det gør sig gældende for mark 53, hvor der er ca. 35-40 meter til nærmeste sommerhusområde, Vilstrup Strand. Endvidere gør det sig gældende for markerne 34, 50, 38, 31 og 30, der grænser op til byzonearealet i Sønder Vilstrup.

Da dette er foreskrevet ved lov, stilles der ikke vilkår hertil.

Endvidere er der særlige regler for, hvornår der skal anvendes nedfældning, hvilket blandt andet afhænger af afgrøder på arealet, hvilket ligeledes fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28.

---

²⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

²⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	53
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	55
Bilag 3 – Oversigtskort over lugtgeneafstand	60
Bilag 4 – Oversigtskort over anlæg	61
Bilag 5 - Oversigtskort over afløb	62
Bilag 6 – Kapacitetserklæring.....	63
Bilag 7 – Udbringningsarealer (ejede og forpagtede).....	64
Bilag 8 – Kort over kategori 1, 2 og 3 natur ved anlæg	69
Bilag 9 – Kort over § 3 natur ved anlæg	70
Bilag 10 – Kort over kategoriseret natur ved arealer	71
Bilag 11 – Kort over § 3 natur ved arealer	72
Bilag 12 – Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer	73
Bilag 13 – Kort over vandløb og skrånende arealer	78
Bilag 14 – Kort over fortidsminder, sten og jorddiger og fredede områder	79
Bilag 15 – Kort over søoplande.....	80
Bilag 16 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg og arealer	81
Bilag 17 – Udbringningsarealer med vandhuller, som er analyseret for bilag IV padder.....	82
Bilag 18 – Analyse og besigtigelsesnotat om vandhuller og bilag IV padder.....	84
Bilag 19 – Potentielle bilag IV arter.....	98
Bilag 20 – BAT beregninger	102
Bilag 21 – Kort over Natura 2000 kystvandoplande.....	103
Bilag 22 - Ansøgningen	105

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr 868 af 03/07/2015](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr 868 af 03/07/2015](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse – [BEK nr. 879 af 26/06/2010](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr. 951 af 03/07/2013](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1208 af 30/09/2013](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 594 af 04/05/2015](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1321 af 21/12/2011](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

Haderslev

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Bekendtgørelse af lov om randzoner – [LBK nr 894 af 15/07/2014](#) (Randzonenloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Husdyrbruget godkendes til produktion af slagtesvin med et maksimalt dyrehold, som det fremgår af vilkår 5.
  - 1) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
  - 2) Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
  - 3) Ejendommens bygninger skal rengøres og staldbygning samt gyllebeholder på Elsager 27 skal bringes tilbage til sin oprindelige stand, det vil sige nedrives.
  - 4) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 10.000 smågrise (28-31 kg) og 10.000 slagtesvin (31-112 kg), svarende til 286,79 DE.
  - 5) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
  - 6) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.
  - 7) Planen skal være oversat til samtlige relevante sprog, der i fornødent omfang forstås af ansatte med de pågældende arbejdsfunktioner.
  - 8) "Nærvæd uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
  - 9) Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.
- 10) N ab dyr pr. år må ikke overstige 28,48. Dette beregnet ud fra formlen: $\text{Antal producerede dyr i perioden} \times N \text{ ab dyr pr svin} \times 365 \text{ dage} / \text{antal dage i opgørelsesperioden}$. Hvor N ab dyr pr svin beregnes ud fra formlen: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr kg tilvækst})$.
- 11) P ab dyr pr år må ikke overstige 6,237. Dette beregnet ud fra formlen: $\text{Antal producerede dyr i perioden} \times P \text{ ab dyr pr svin} \times 365 \text{ dage} / \text{antal dage i opgørelsesperioden}$. Hvor P ab dyr pr svin beregnes ud fra formlen: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr kg tilvækst} \times \text{g fosfor pr FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr kg tilvækst})$.
- 12) Dokumentation for beregningen af N og P ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Det vil sige dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 350 dage (i perioden 15. september år 1 (fx 2009) til 15. februar år 3 (fx 2011)). Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger. Dokumentation uden effektivitetskontrol kan undtagelsesvis accepteres – i sådanne tilfælde skal N (eller P) ab dyr dokumenteres på

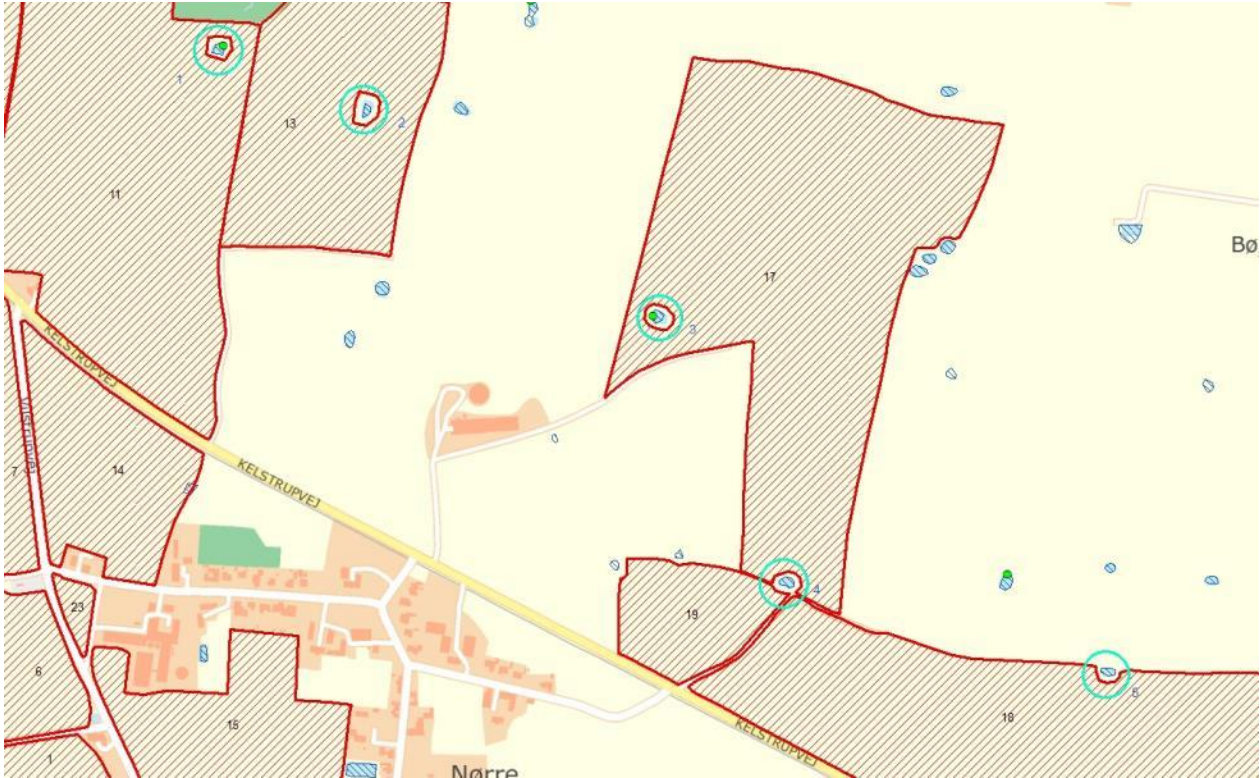
anden vis, dvs. en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af råprotein og/eller fosfor ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagteriafregninger. Dokumentation skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

- 13) Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag.
- 14) Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
- 15) Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 13. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.
- 16) Gyllekanalerne – i alt 2000 m² – skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
- 17) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 24 KWh.
- 18) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i KWh.
- 19) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 20) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 21) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af:
  - Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen.
- 22) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end én uge.
- 23) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige serviceraporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 24) Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af henholdsvis el, olie/gas/halm, der medgår til stalden på Elsager 27.
- 25) Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 26) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 27) Der skal foretages en årlig opgørelse af det vandforbrug, der medgår direkte til husdyrproduktionen såsom dyrenes drikkevand og vask af stald.

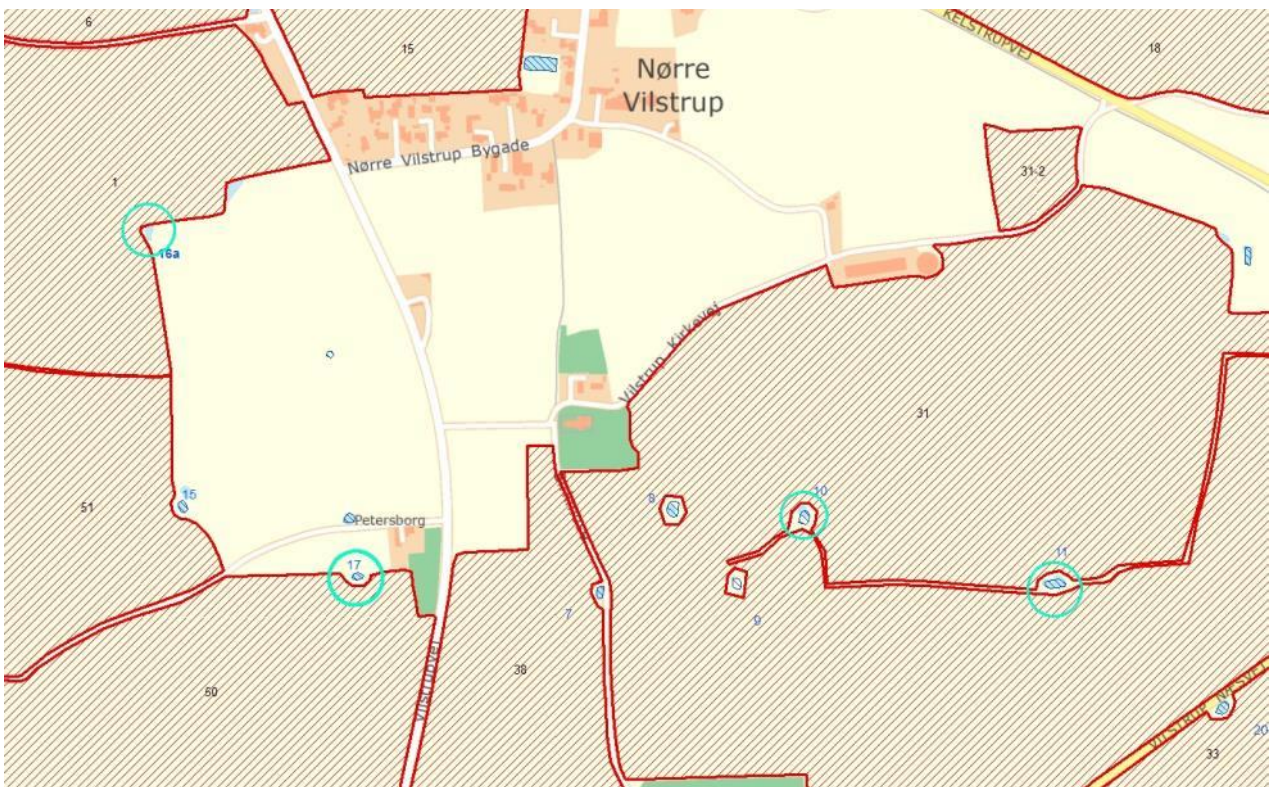

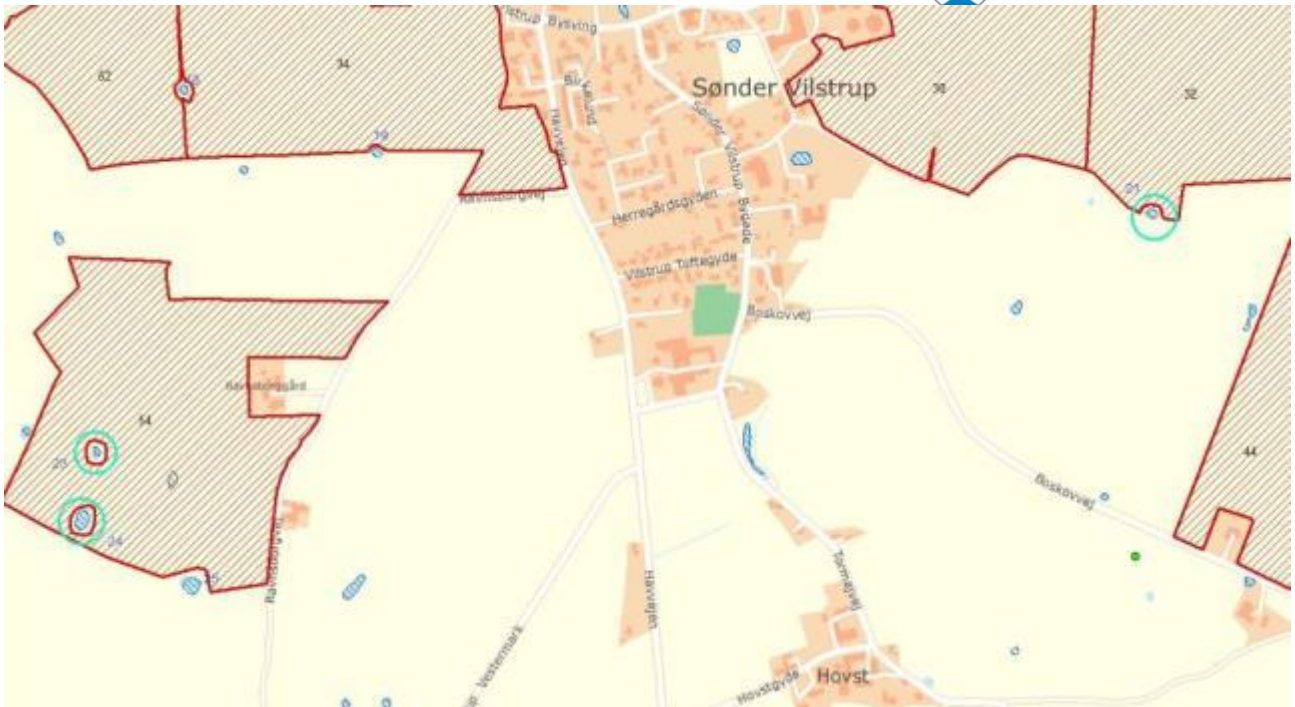
- 28) Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 29) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 30) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.
- 31) Forekomst af rotter skal forebygges ved hjælp af følgende: Indendørs opbevaring af foder bag aflukke. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, for eksempel via den kommunale ordning.
- 32) Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes. Ved befæstet areal forstås, et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning. Befæstet areal kan undgås, hvis der anvendes traktor med sugeanordning.
- 33) Der må ikke ske markdrift fra Elsager 27. Det vil sige, at der ikke må være opbevaring af diesel, kemikalier, sprøjtemidler mv. og at der ikke må ske en håndtering heraf, i forbindelse med markdrift, på ejendommen.
- 34) Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Kærsmindevej 21, 6100 Haderslev eller anden godkendt modtager, som må modtage husdyrgødning svarende til 130 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 10a. Gyldig kontrakt inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 35) Der må udbringes husdyrgødning fra højst 286,41 DE af dyretypen svin. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation herfor for de seneste fem år, for eksempel i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- 36) Der må ikke modtages afgasset biomasse.
- 37) Der skal etableres en gødsknings-, sprøjtnings- dyrknings og jordbearbejdningsfri bræmme på 5 m omkring de 12 søer angivet på nedenstående kort a, b og c. Søerne er nummererede med (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 16a, 17, 21, 23 og 24) og er beliggende på mark (nr. 11, 13, 17, 18, 31, 1, 50, 32, 54).

Kort a til bræmmevilkår. Søer med turkis ring omkring er omfattet af bræmmevilkår. Drejer sig om sø 1 på mark 11, sø 2 på mark 13, sø 3 og 4 på mark 17 og sø 5 på mark 18.

Kort b til bræmmevilkår. Søer med turkis cirkel omkring er omfattet af bræmmevilkår. Drejer sig om sø 10 og 11 på mark 31, sø 16a på mark 1 og sø 17 på mark 10.

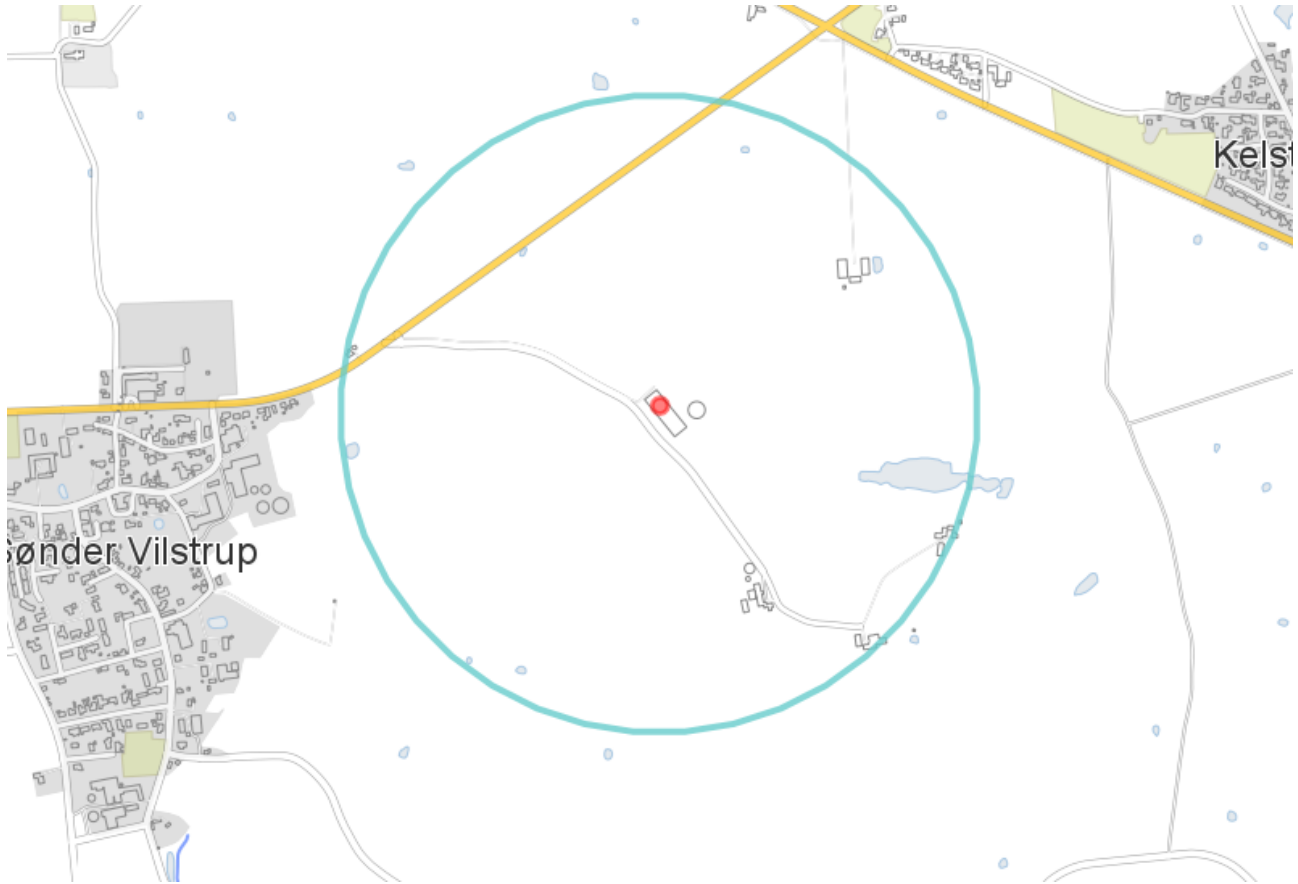
Kort c til bræmmevilkår. Søer med turkis cirkel omkring er omfattet af bræmmevilkår. Drejer sig om sø 21 på mark 32, sø 23 og 24 på mark 54.

Bilag 3 - Oversigtskort over lugtgeneafstand

Vejledende konsekvenszone: 633,26 meter

Kort hvor vejledende konsekvenszone er markeret på et kort.

Bilag 4 - Oversigtskort over anlæg

Bilag 5 - Oversigtskort over afløb

Bilag 6 – Kapacitetserklæring

Erklæring om tilstrækkelig kapacitet

Navn: Jens Peter Nissen
 Adresse: Elsager 27

Besætning på ejendom	Antal	Normproduktion tons*	
		Gylle	Dybstrøelse
Slagtesvin	10000	5200	
I alt		5200	

*Normproduktionen er inkl. drikkevandsspild, rengøringsvand samt regnvand fra møddingsplads og gylletank jf. Landbrugets Byggeblad 95.03-03.

Opgørelse over opbevaringskapacitet for husdyrgødning

	Kapacitet		Tilstrækkelig		Overkapacitet	
	m ³	mdr.	m ³	mdr.	m ³	mdr.
Gylletank I	4500					
I alt	4500	10,5	3900	9		

Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende og den projekterede opbevaringskapacitet.

Sted _____

Dato _____

_____
Ejer/forpagters underskrift

Undertegnede konsulent attesterer herved, at ejendommens anlæg til opbevaring af husdyrgødning opfylder de krav om udbringning, udnyttelse og opbevaring af husdyrgødning i landbrug og andre virksomheder med dyrehold, som er fastsat i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

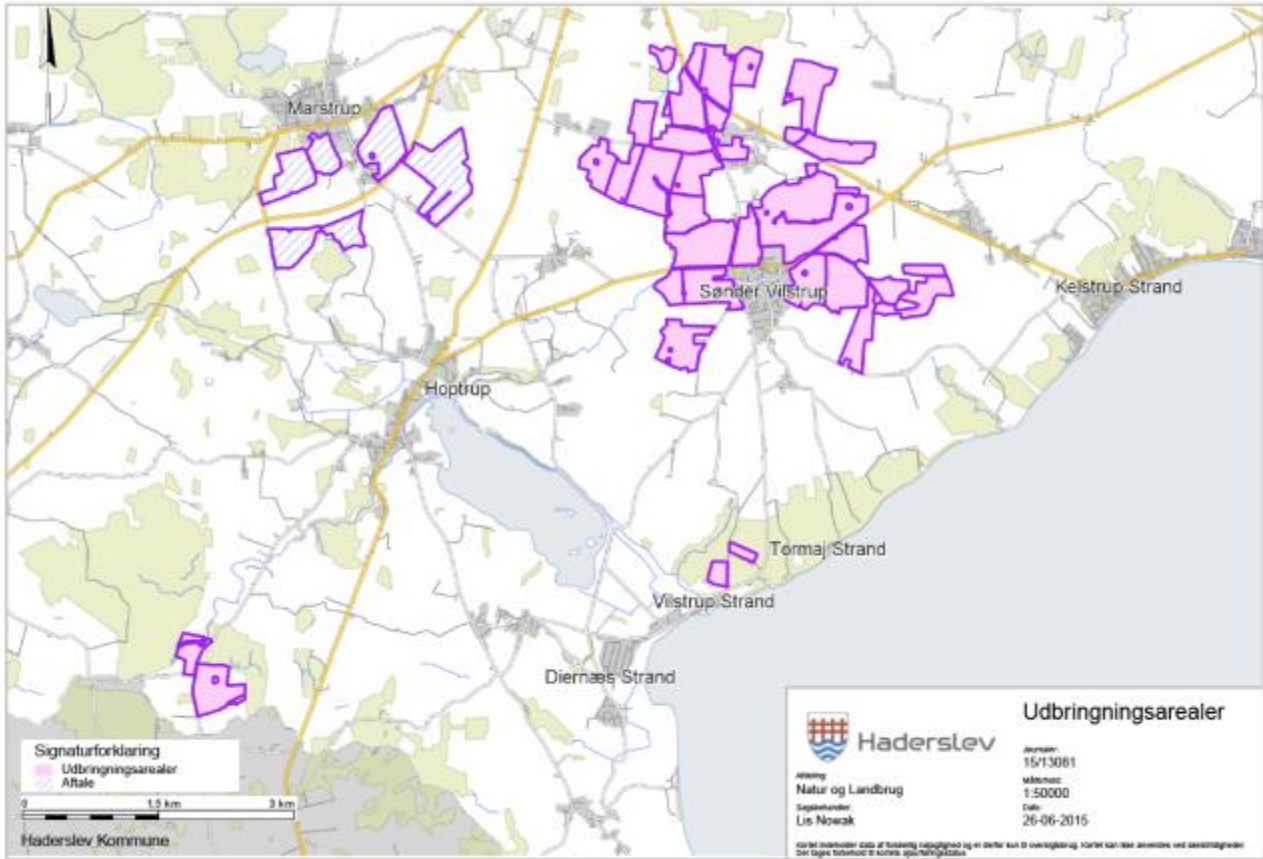
Kolind, den 14. april 2015

_____
Konsulentens underskrift

Bilag 7 - Udbringningsarealer (ejede og forpagtede)

Kort over udbringningsarealer

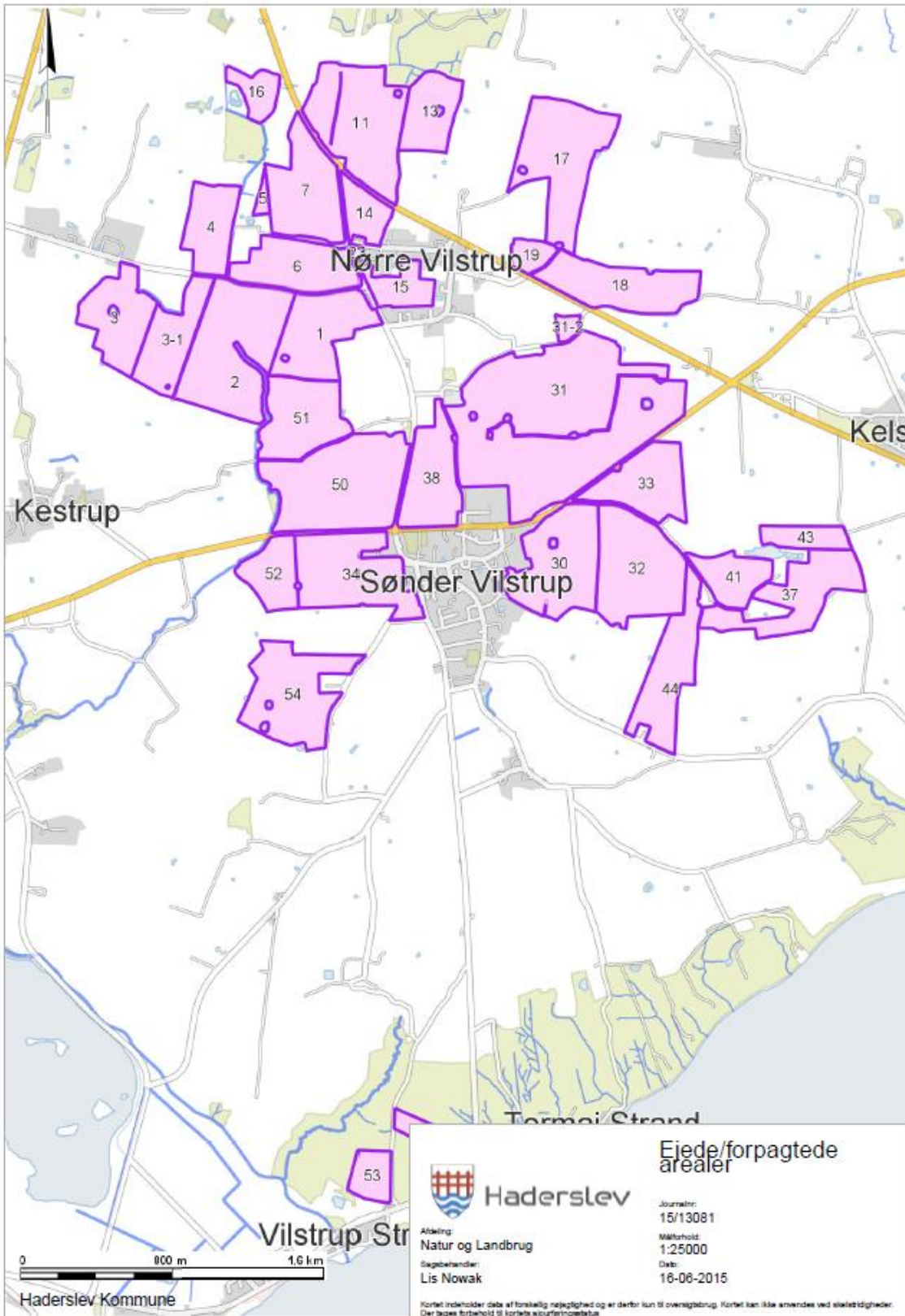

Se detaljeret kortudsnit på de efterfølgende sider, hvor udbringningsarealerne er nummererede.

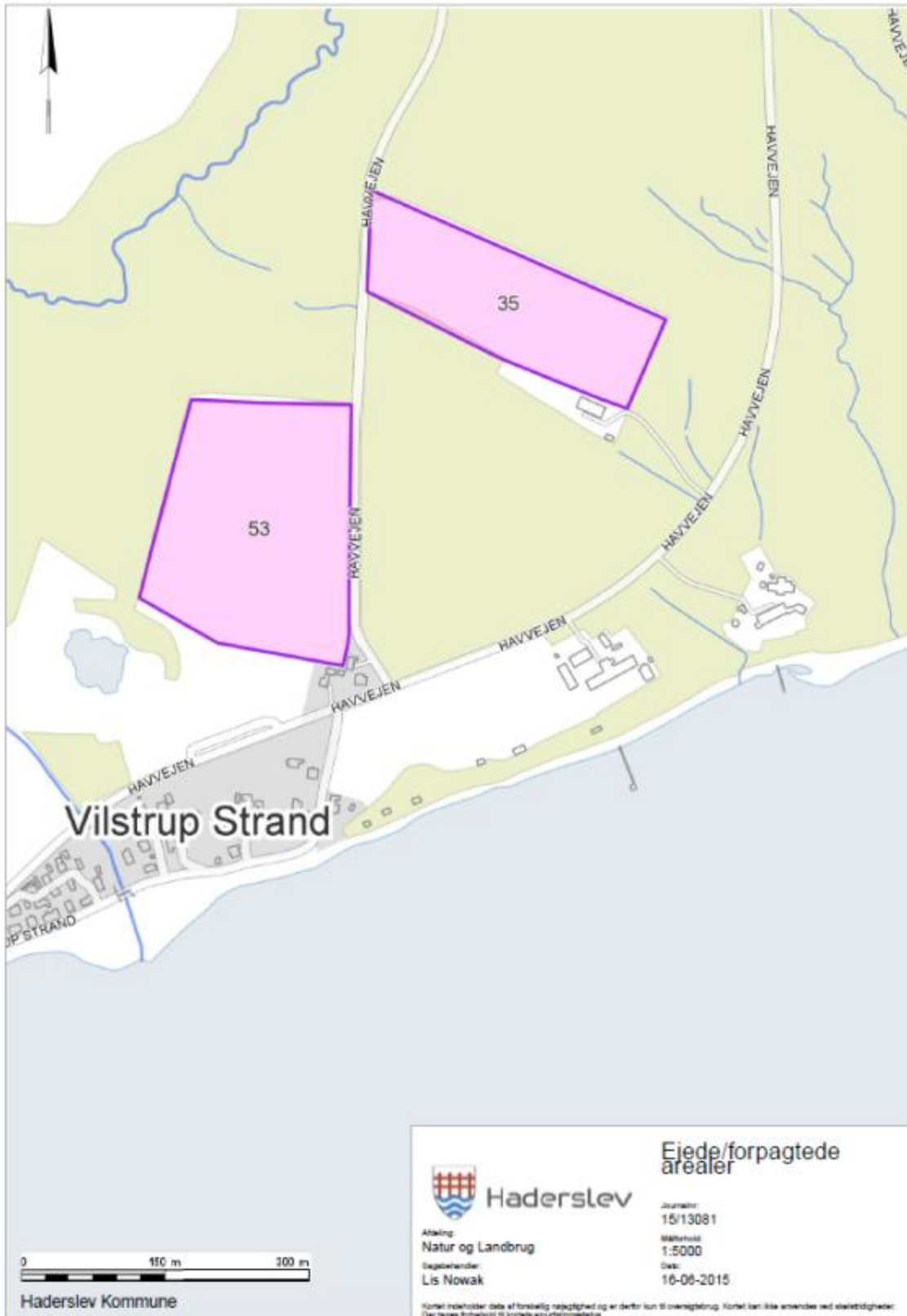

Kortudsnit over ejede/forpagtede arealer ved Sønder Vilstrup/Nørre Vilstrup

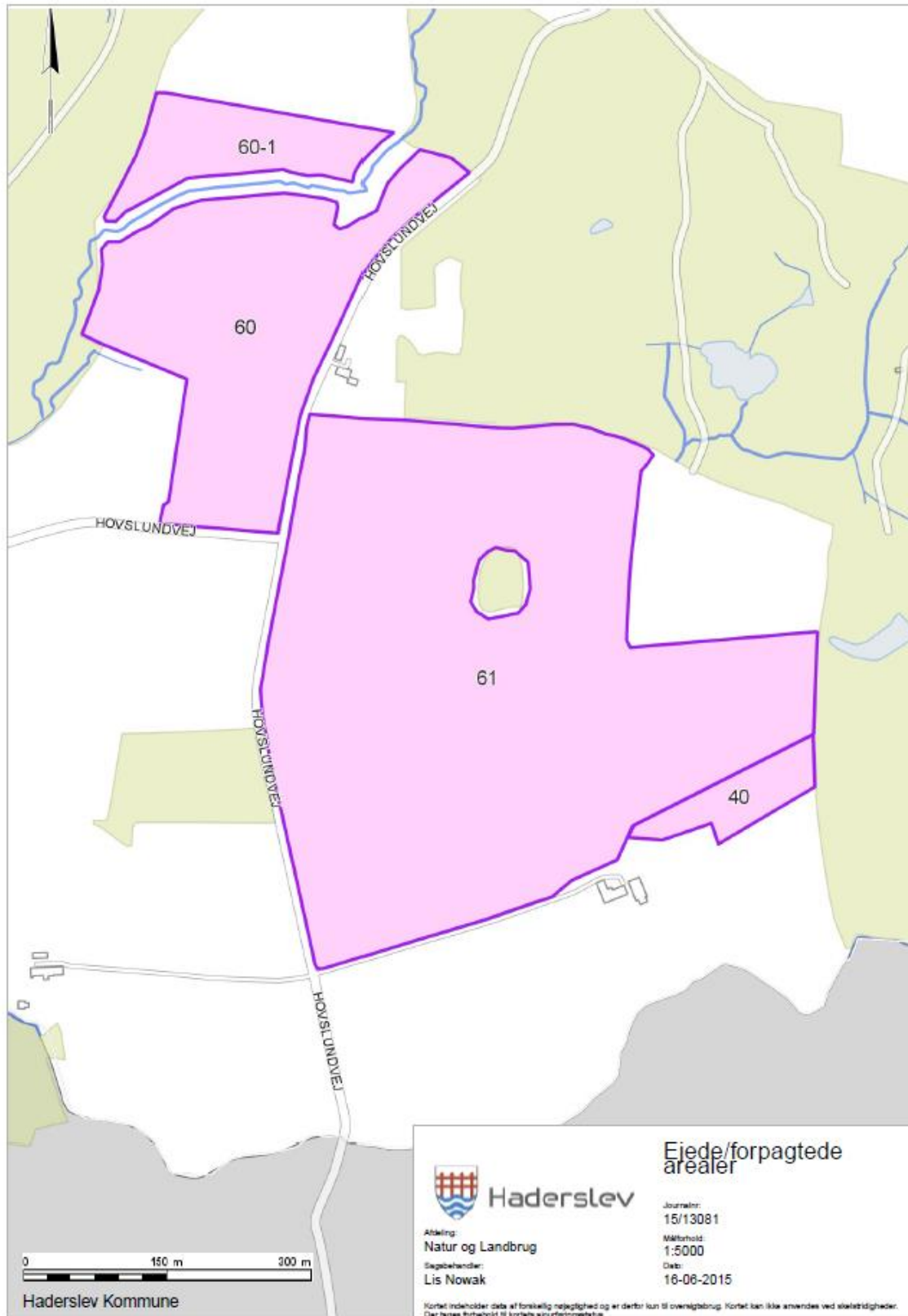

Kortudsnit over ejede/forpagtede arealer ved Vilstrup Strand

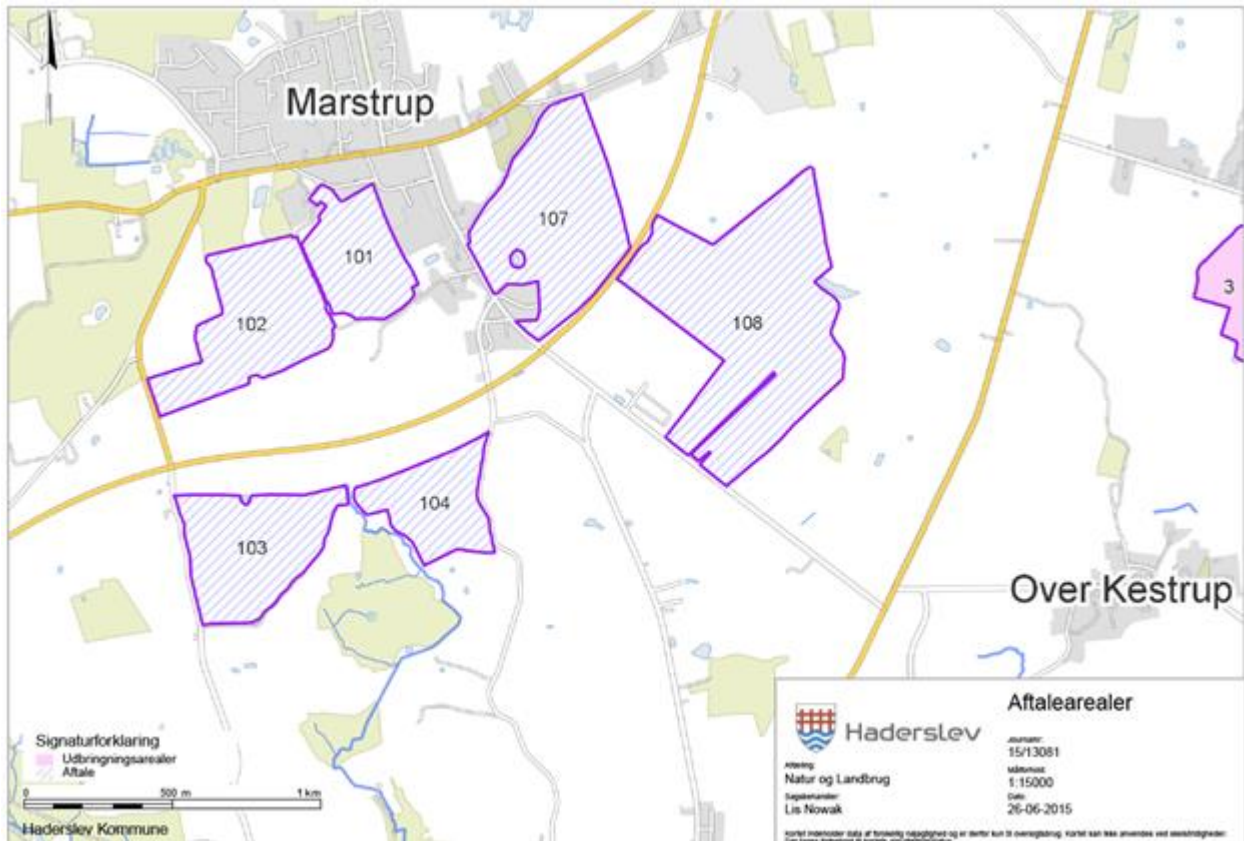

Kortudsnit over ejede/forpagtede arealer imellem Skovby og Diernæs

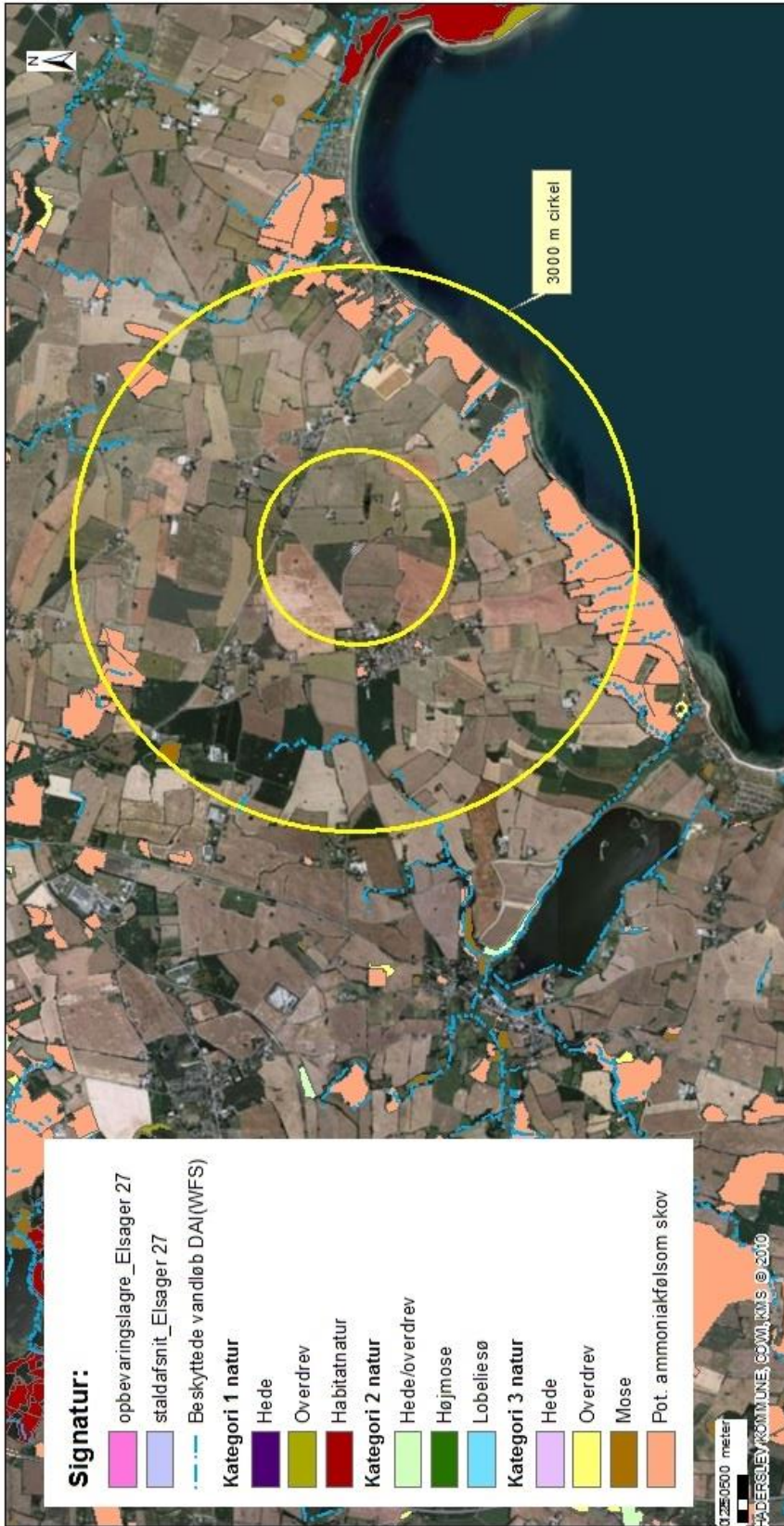

Kortudsnit over aftalearealer

Bilag 8 - Kort over kategori 1, 2 og 3 natur ved anlæg

Elsager 27_Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur jf. husdyrgodkendelsesloven

Der ligger et kun kategori 3 natur indenfor 3000 m fra anlægget

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved sketstregninger. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy
Journalnummer: 15/13081
Udskrevet den: 26. maj 2015
1:60.000

Bilag 9 - Kort over § 3 natur ved anlæg

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy
 Journalnummer: 15/13081
 Udskrevet den: 26. maj 2015

1:15.970

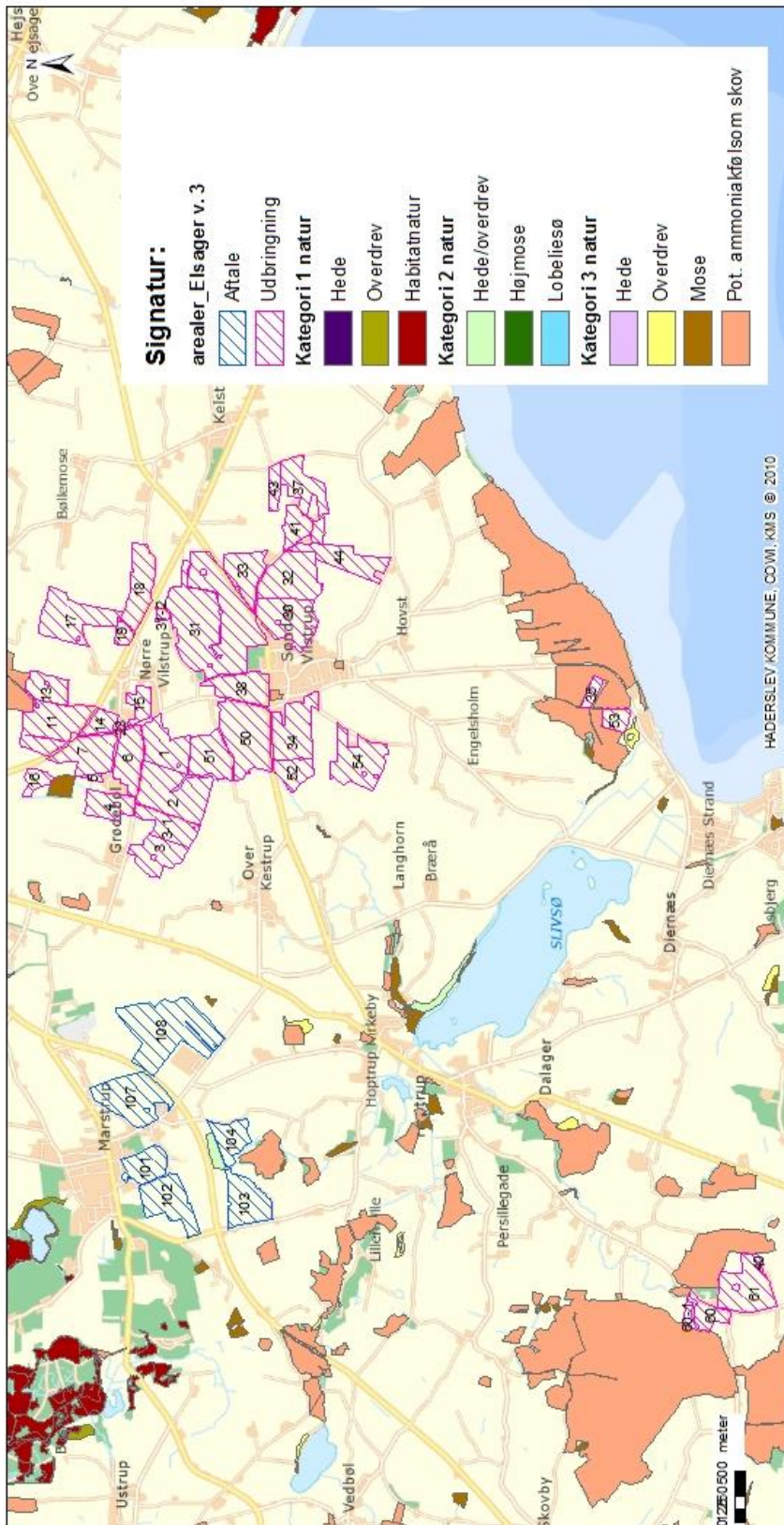
Elsager 27_Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur jf. naturbeskyttelsesloven

Der ligger et antal vandhuller indenfor 1000 m fra anlægget

Kortet indeholder oplysninger af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsformål. Kortet kan ikke anvendes ved stedsangivelser. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Bilag 10 - Kort over kategoriseret natur ved arealer

Elsager 27_Kort over kategoriseret natur ved arealer jf. husdyrgodkendelsesloven

Der findes kategori 3 natur i form af moser, et overdrev og potentiel ammoniakfølsomme skove op til udbringingsarealerne, mens der ingen kategori 2 eller kategori 1 natur findes op til arealerne.

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved skelstiftninger. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

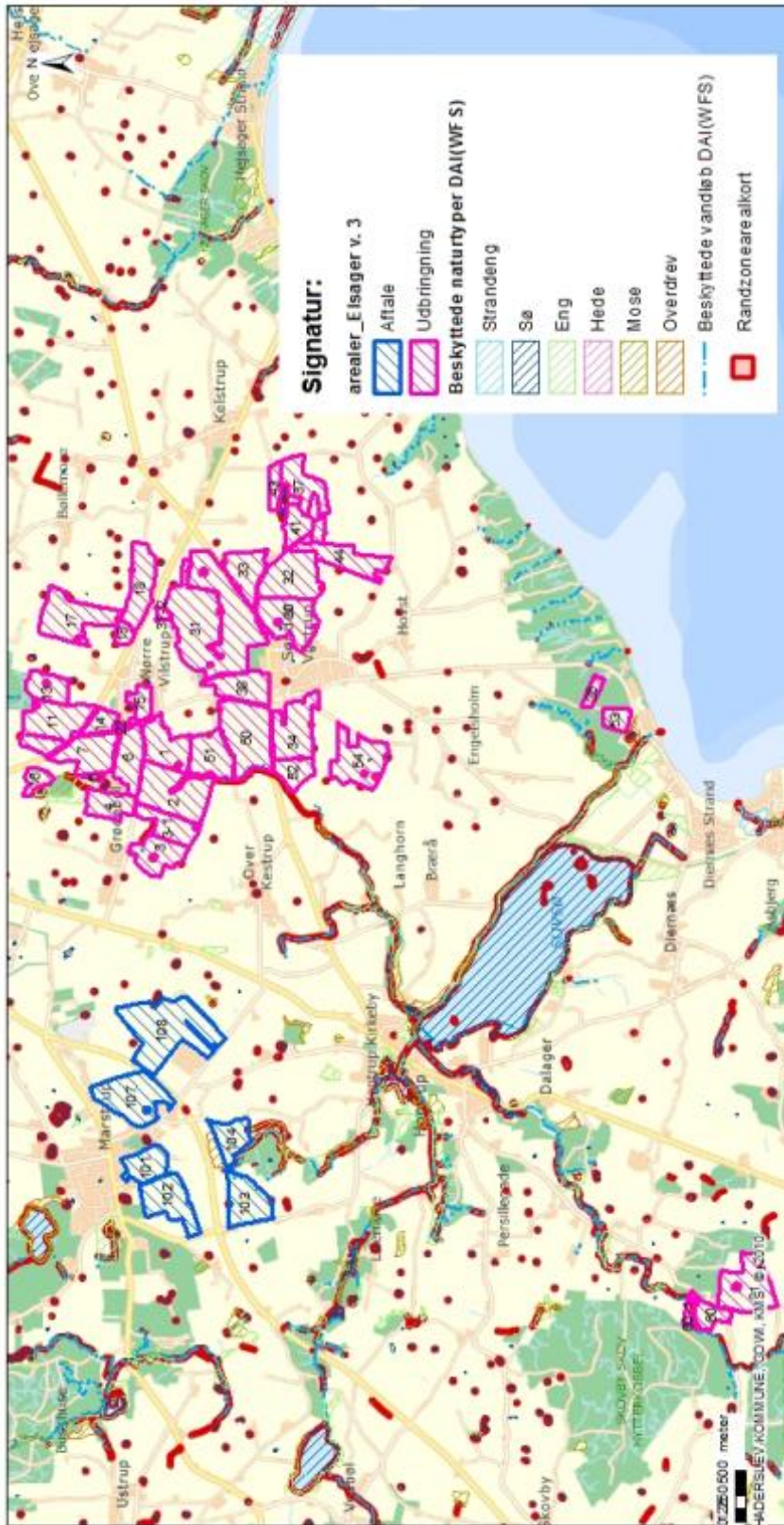
Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy
 Journalnummer: 15/13081
 Udskrivet den: 29. juni 2015

1:53.955

Bilag 11 - Kort over § 3 natur ved arealer

Elsager 27_Kort over § 3 ved arealer. Randzoner er angivet.

Der findes vandhuller, vandløb og enge i forbindelse med arealerne.

Kortet er udarbejdet af Haderslev Kommune og er et offentlig produkt. Haderslev Kommune er ansvarlig for indholdet. Der tages forbehold for indholdets ajourhed.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy
Journalnummer: 15/13081
Udskrevet den: 29. juni 2015
1-53 9.55

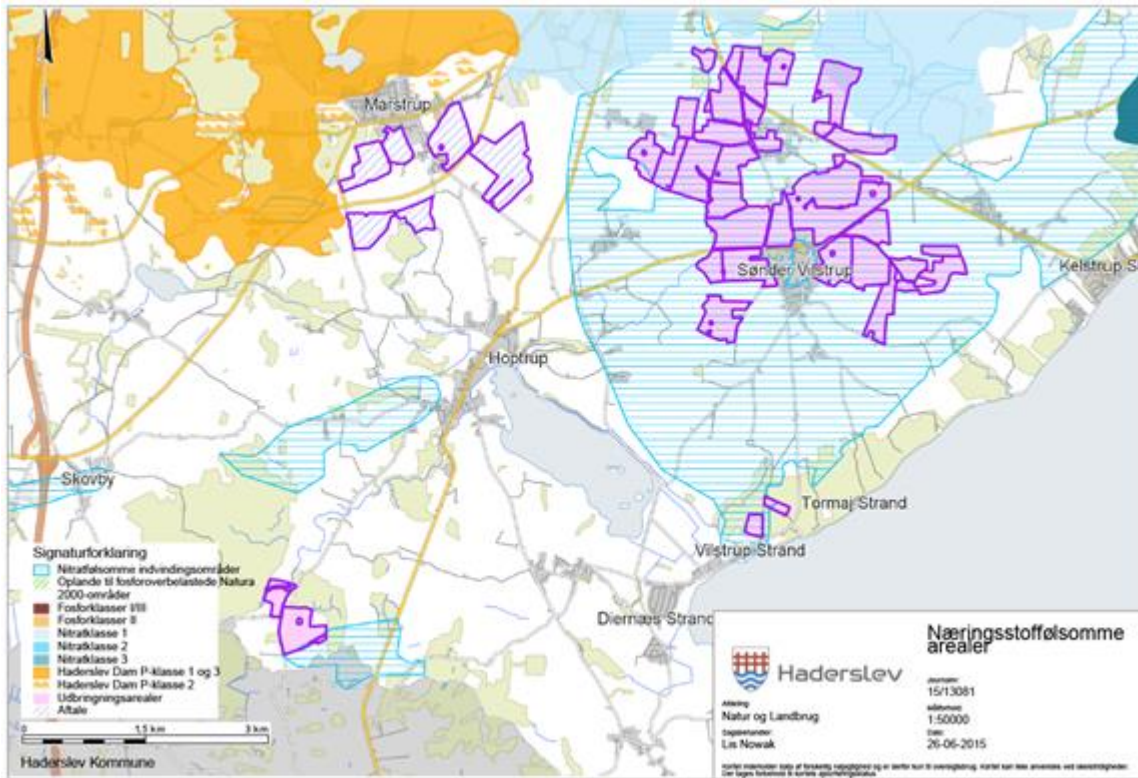

Bilag 12 - Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer

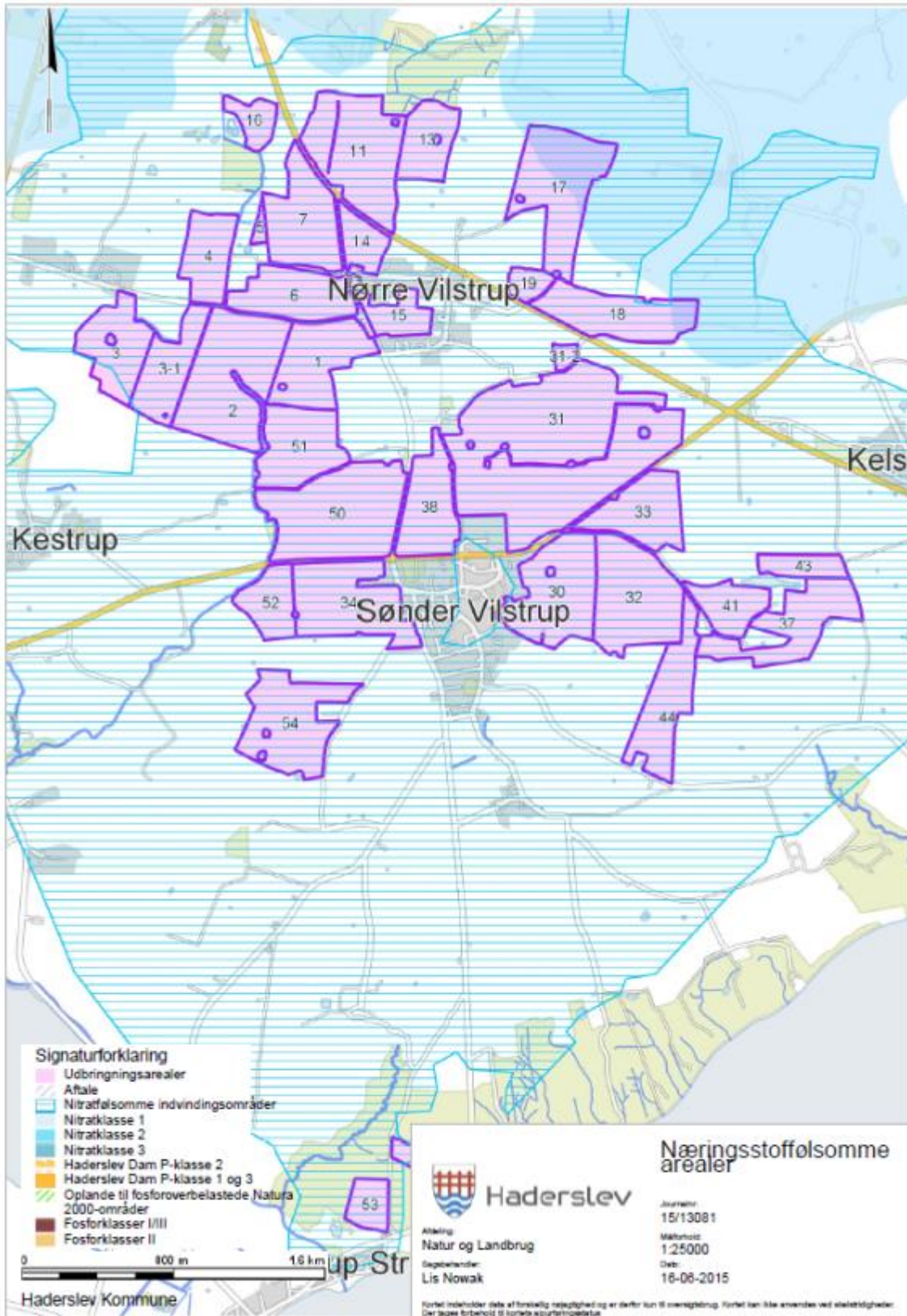
Øversigtstort over næringsstoffølsomme arealer

Kortudsnit vil følge på de efterfølgende sider, hvor udbringningsarealernes numre fremgår.

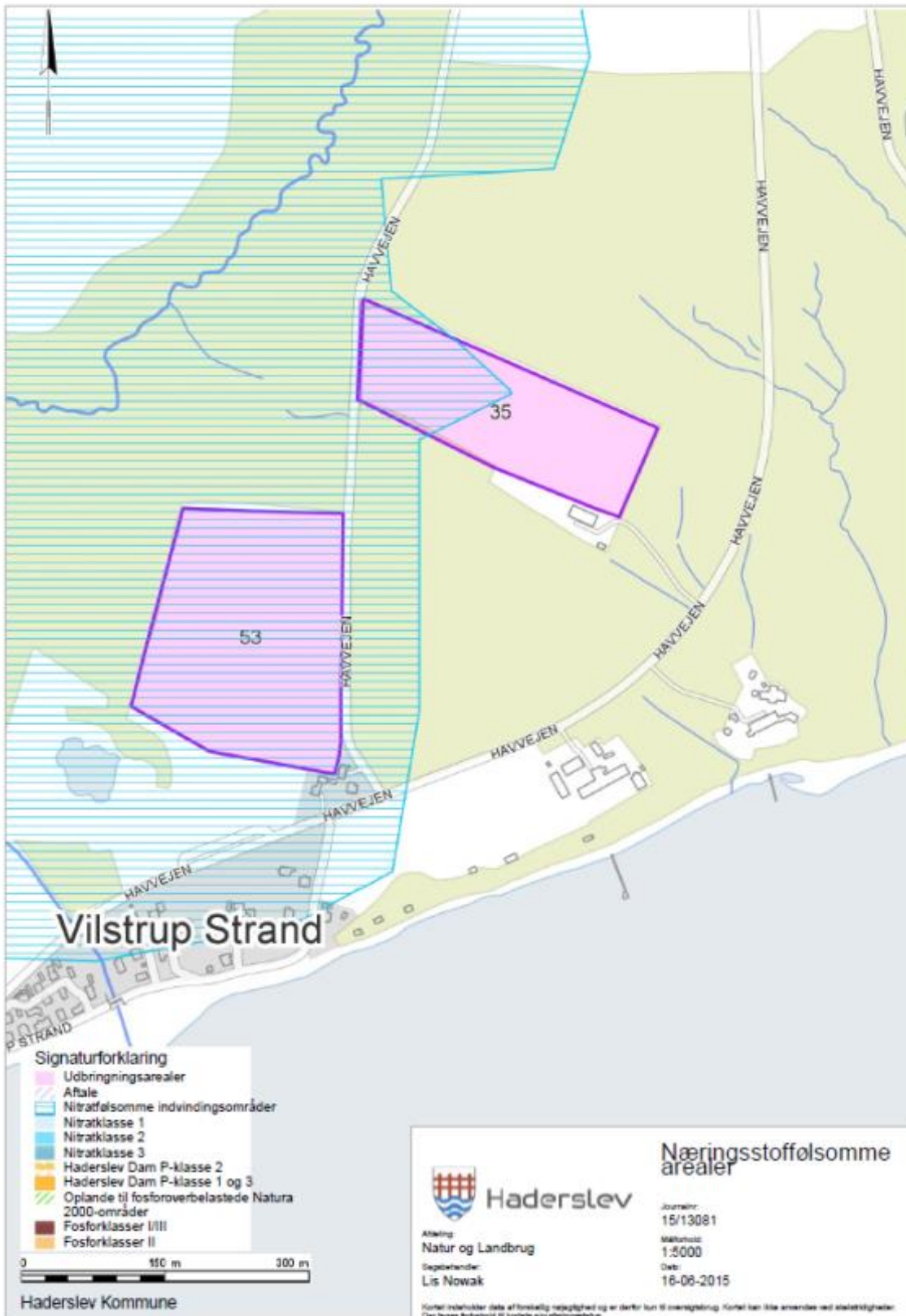

Næringsstoffølsomme arealer ved Nørre Vilstrup/Sønder Vilstrup

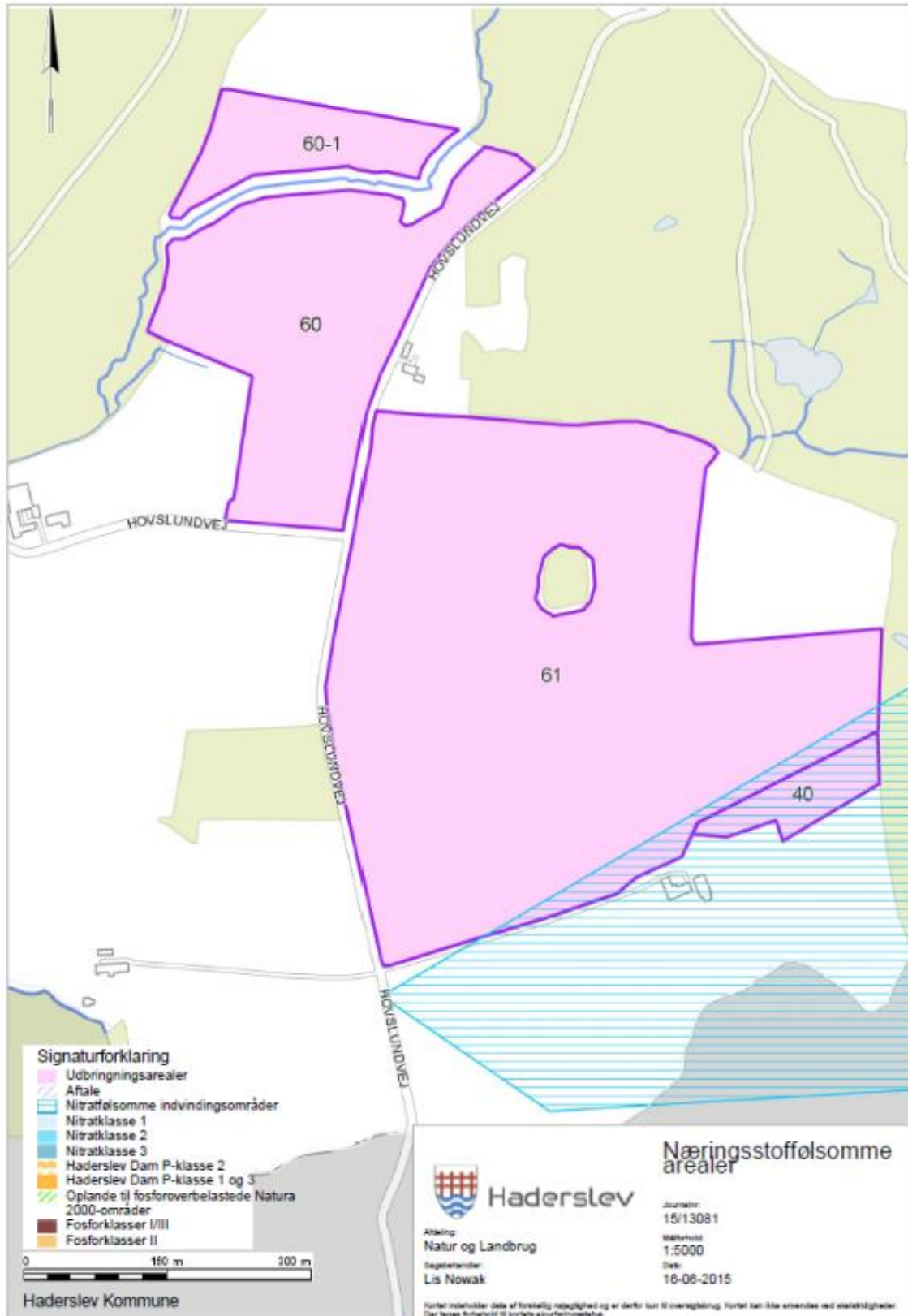

Næringsstoffølsomme arealer ved Vilstrup Strand

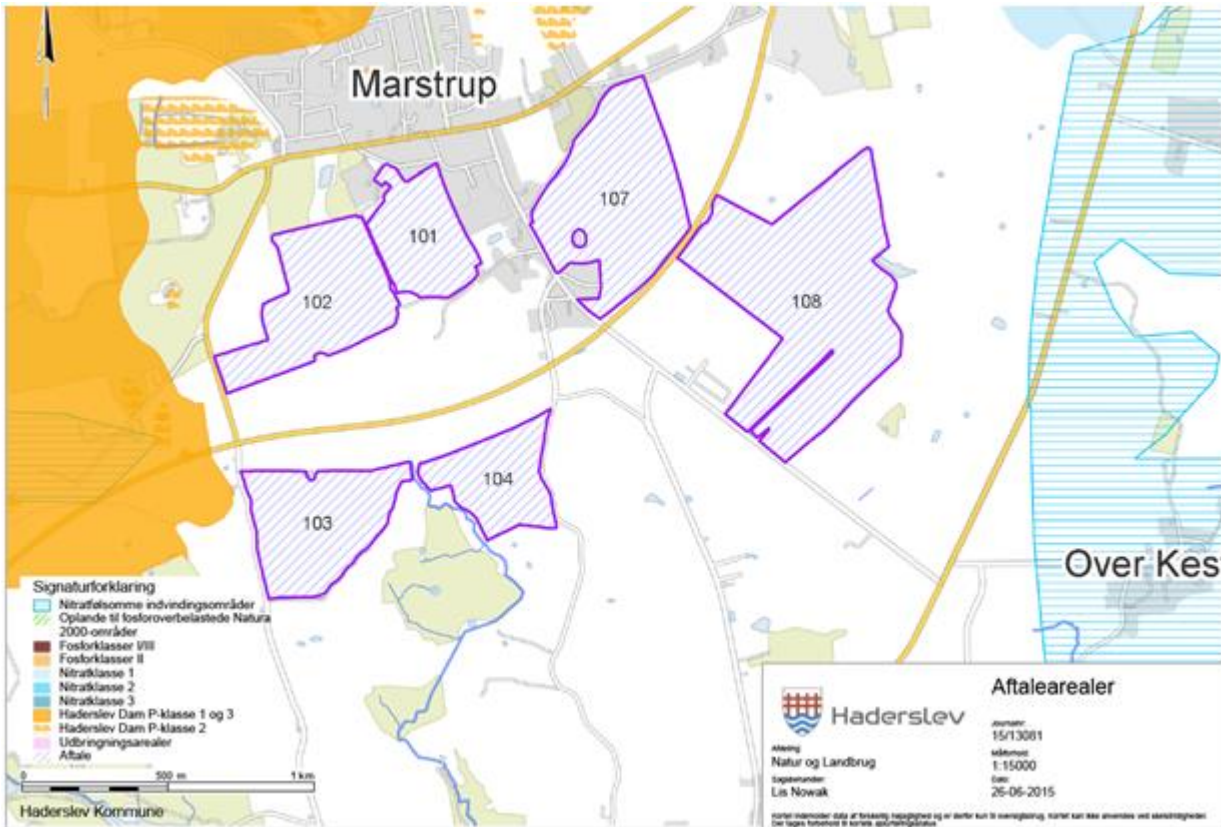

Næringsstoffølsomme arealer imellem Skovby og Diernæs

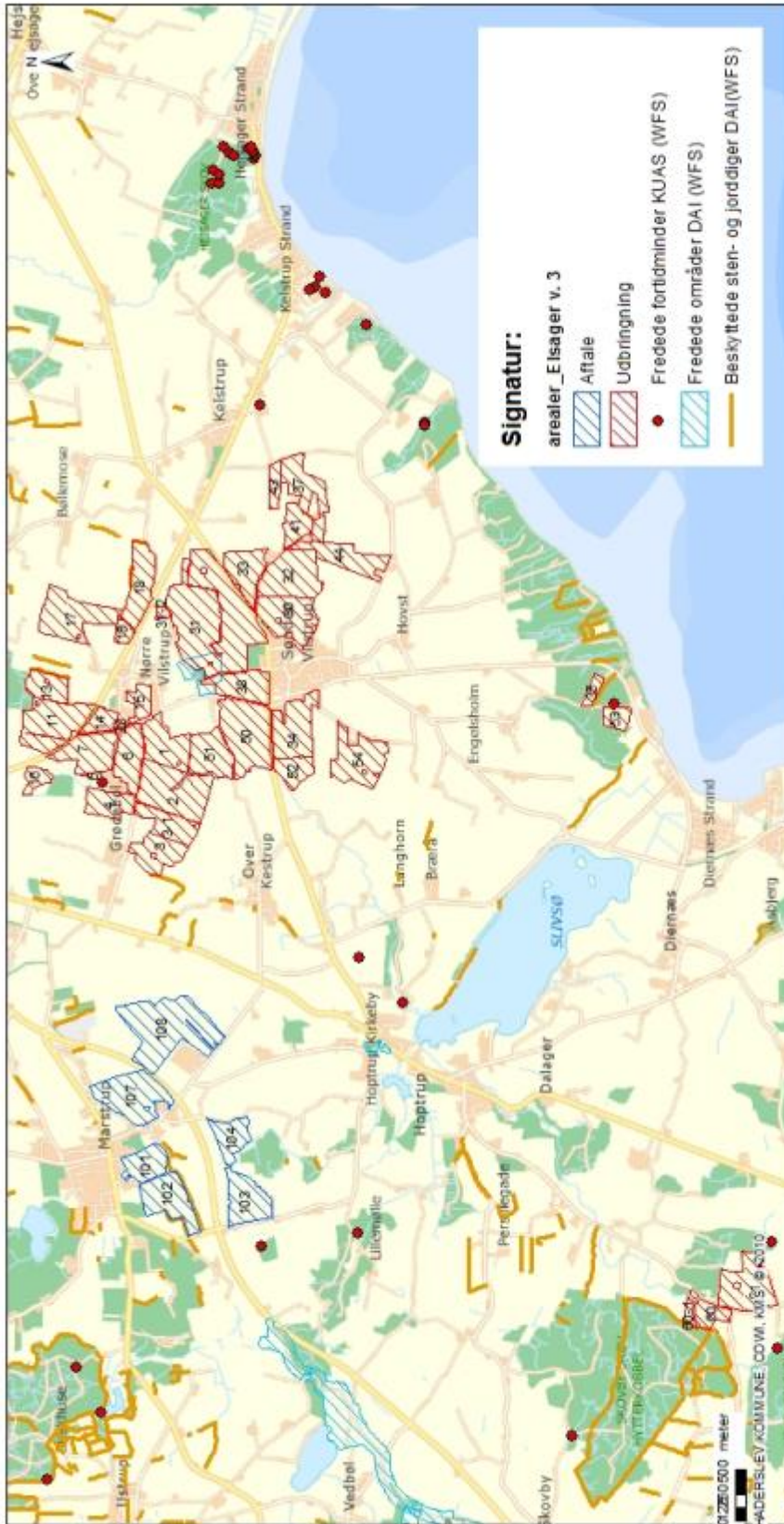
Næringsstoffølsomme arealer ved aftalearealer

Bilag 14 - Kort over fortidsminder, sten og jorddiger og fredede områder

Elsager 27_Kort over fortidsminder, sten- og jorddiger og fredede områder

Der findes spredte fortidsminder, sten- og jorddiger og en kirkefredning i området omkring arealerne.

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved skelafgrænsninger. De røde punkter henviser til kortets 2D-punktmålingssæt.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy
 Journalnummer: 15/13081
 Udskrivet den: 29. juni 2015
 1:53.955

Bilag 15 - Kort over søplande

Elsager 27_Kort med søplande

Ingen arealer ligger indenfor søplande

Kortet indeholder data af teknisk natur og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved retssag. Der tages forbehold for ændringer i planlægningen.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy

Journ.alnummer: 15/13081

Udskrevet den: 29. juni 2015

1:57.242

Haderslev

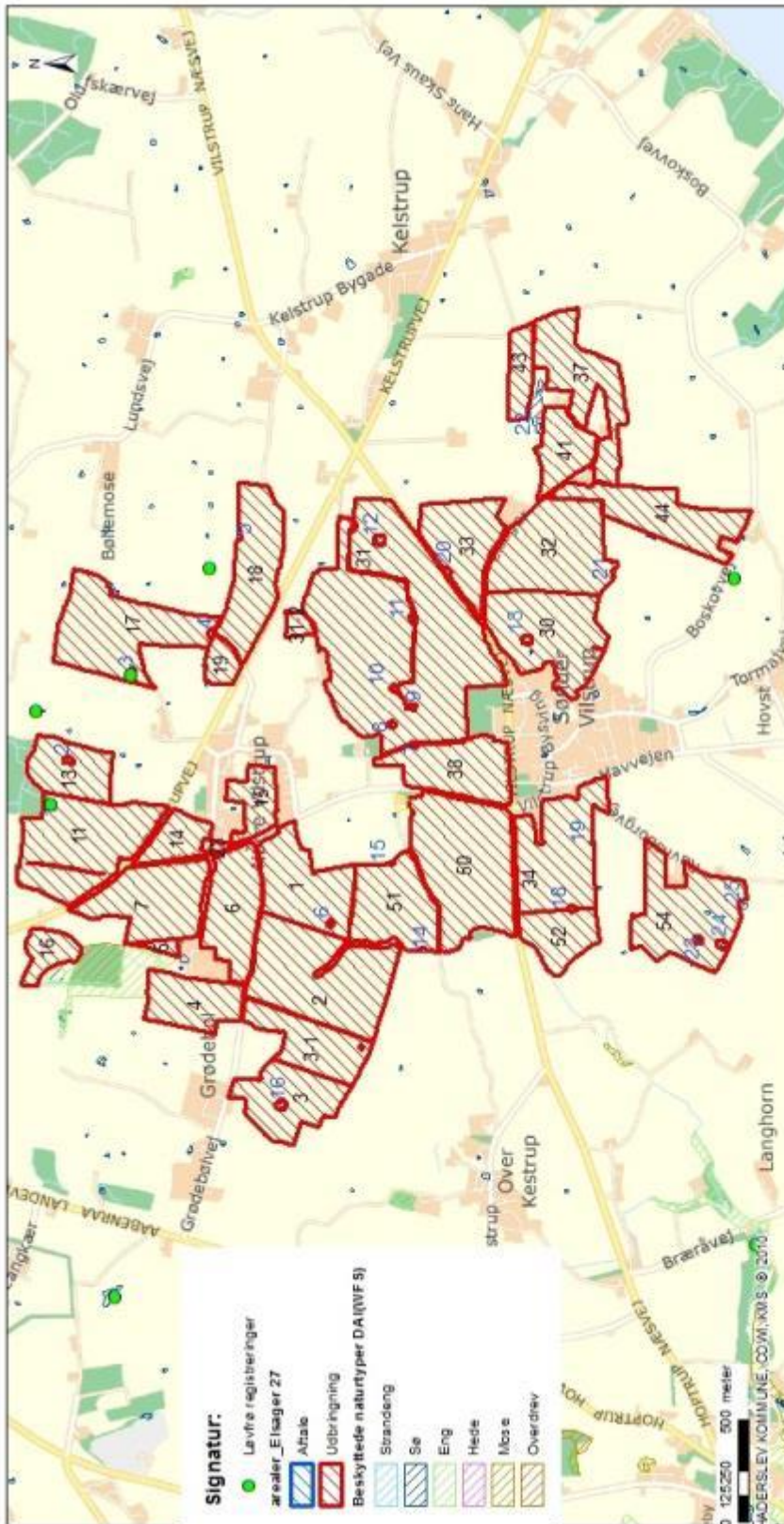

Bilag 16 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg og arealer

Bilag 17 - Udbringningsaraler med vandhuller, som er analyseret for bilag IV padder

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy
 Journalnummer: 15/13081
 Udskrevet den: 10. juni 2015

Haderslev

1:27.185

Elsager 27

Oversigt over vandhuller som ligger i tilknytning til udbringningsarealerne. I markblokken omkring anlægget.

Vandhullerne er nummererede med blå skrift.

Kortet er udarbejdet på baggrund af data fra forskellige registre og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved skærsnitregninger. Der tages forbehold for ændringer i journalregistreringen.

Elsager 27

Oversigt over vandhuller som ligger i tilknytning til udbringingsarealerne.

Vandhullerne er nummererede med gul skrift.

Marknumrene er sort skrift.

Kortet indholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved skelafgrænsning. Der tages forbehold for kortets ajourføringssituation.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: birmy

Journalnummer: 15/13081

Udskrevet den: 29. juni 2015

1-54.142

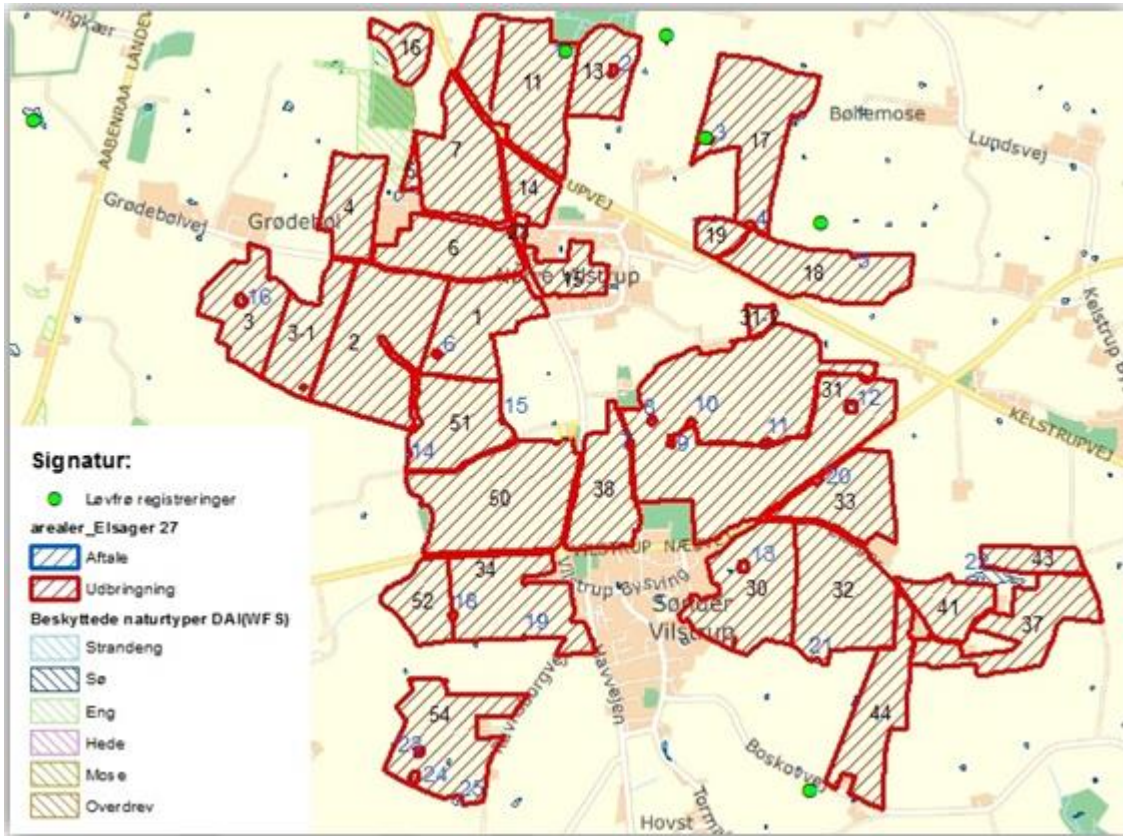

Haderslev

Bilag 18 – Analyse og besigtigelsesnotat om vandhuller og bilag IV padder

Søerne er besigtiget eller analyseret ud fra luftfoto.

Kort med søerne (1-25) ved udbringningsarealerne omkring Sønder Vilstrup. Søerne er markeret med blå numre, mens udbringningsarealernes numre er med sort. Sø 16a, som ligger i indhakked på mark 1 mangler, men er efterfølgende registreret på arealinfo.

Kort med sø 26 vist ved Hovslundvej – imellem Skovby og Diernæs.

Sø 1 på mark 11: Besigtiget juni 2015. Ca. 240 m² og ligger med høje elle- og asketræer omkring, samt lidt piletræer, således at der kun er lidt sol indfald fra sydøst – minder nærmest om en skovsø og ligger også kun ca. 35 m fra skoven nordfor. Det ligger med ret stejle

brinker, men uden større terrænfald fra markarealet og med en bræmme til den dyrkede mark på 3-4 m. Der er registreret ynglende løvfrø i 2007 og 2008 og det vurderes at søen er værdifuld for bilag IV arter og skal beskyttes således at randzonelovens krav om 5 m overholdes og der stilles vilkår til dette.

Sø 1. Foto fra sydvest.

Sø 1. Foto fra vest.

Sø 2 på mark 13: Besigtiget juni 2015. Ca. 152 m² og omkranset af fire gamle egetræer og mindre elle- og piletræer, men ligger alligevel med lidt solindfald. Manna sødgræs og lidt lysesiv. Relativt fladt terræn omkring undtagen mod sydøst hvor marken ligger højt i forhold til søen. Der er etableret en bræmme på mellem 2 og 5 m til udbringningsarealet og det vurderes at der er risiko for overfladeafstrømning af næringsberiget markvand fra nordvest og sydøst. Det vurderes at søens naturtilstand er moderat til god, og at den kan være yngle- eller rastested for løvfrøer og/eller andre bilag IV paddearter fordi det ligger relativ tæt på tidligere registreringer og fordi forholdene er gunstige i søen. Derfor stilles der vilkår om at der etableres en bræmme på mindst 5 m rundt om søen.

Sø 2. Foto fra nordøst.

Sø 2.

Sø 3 omgivet af mark 17: Besigtiget juni 2015. Ca. 239 m² og ligger helt lysåbent, med flade brinker og uden større terrænfald fra markarealet. Søen er kantet af lysesiv, lidt dunhammer og manna sødgræs og lidt stor nælde og der er spredte vejbred skeblad og en del svømmende vandaks i den relativt lavvandede sø, som dog aldrig vurderes at udtørre helt.

Søens naturtilstand vurderes som god. Der er registreret ynglende løvfrøer i 2007 og 2008. Der er etableret en bræmme omkring søen på henholdsvis ca. 1 m mod syd, 2 m mod vest og 3 m mod nord og øst.

For at beskytte søen vurderes det, at en bræmme om på 5 m skal overholdes og der stilles vilkår herom.

Sø 3. Foto fra nord.

Sø 3. Foto fra syd.

Sø 4 i sydenden af mark 17: Besigtiget juni 2015. Ca. 250 m² og ligger lysåbent undtagen fra vest hvor der er en del pile- og tjørnevækst. Fra øst ligger marken højt i forhold til søen og der er en skrænt ned til den – ca. 2 - 5 m bræmme etableret til dyrket mark. Vandhullet fremstår med ret uigennemsigtigt vand og vurderes at være relativt lavvandet, dog uden at udtørre. Der er svømmende vandaks i søen og lysesiv og manna sødgræs i kanten og søens naturtilstand estimeres som moderat.

Sø 4. Foto fra nord.

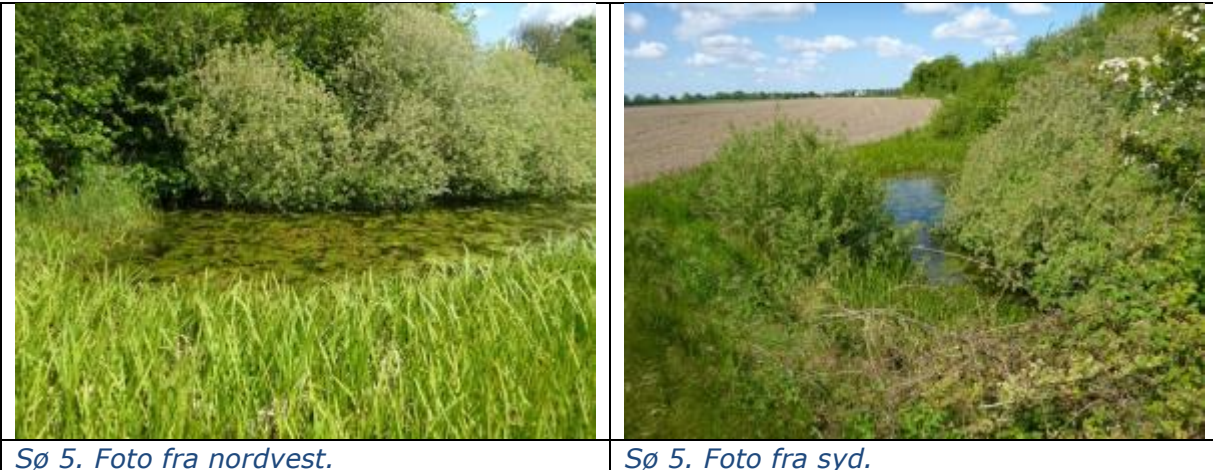
Sø 4. Foto fra syd.

Ud fra besigtigelsen og søens beliggenhed tæt på registrerede løvfrøer og med relativt flade brinker og lysåbent vand vurderes det, at vandhullet er et potentielt yngle- eller rastested for løvfrøer og andre paddearter herunder arter som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Derfor stilles der vilkår om at der etableres en bræmme på mindst 5 m.

Der er smidt lidt sten og grene i søen og der gøres opmærksom på jf. § 3 i naturbeskyttelsesloven at affald ikke må anbringes i søer.

Sø 5 i nord-kanten af mark 18: Besigtiget juni 2015. Ca. 150 m² og ret lavvandet, dog uden at tørrer helt ud. Tæt opvækst af pilekrat øst for vandhullet. Flade brinker og fladt terræn mod nordvest og stejl skrænt ned til vandhullet fra sydøst. Større bestand af kærstar i søens nord- og sydende og svømmende vandaks i vandfladen.

Sø 5. Foto fra nordvest.

Sø 5. Foto fra syd.

Ud fra vandhullets tilstand, som estimeres som moderat til god og beliggenheden vurderes det, at vandhullet er et potentielt yngle- eller rastested for løvfrøer og andre paddearter herunder arter som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Det er vurderet at der særlig fra nordvest er risiko for at søen kan forurenes med overfladevand fra marken. Derfor stilles der vilkår om at der etableres en bræmme på mindst 5 m.

Sø 6 på mark 1: Besigtiget juni 2015. Ca. 190 m² og beliggende i ret fladt terræn og helt overgroet i tætte vedplanter. Umuligt at se vandhullet igennem den tætte pile- og tjørnebevoksning. Det vurderes at vandhullets naturtilstand er ringe fordi det ligger mørkt og derfor ikke indeholder nogen særlig vandhulsflora og fauna og det vurderes ikke at være velegnet som yngle- eller rastested for padder. Der stilles ingen vilkår i forhold til dette vandhul.

Sø 6. Foto fra øst.

Sø 6. Helt uigennemtrængelig tæt bevoksning.

Sø 7 i øst-kanten af mark 38: Besigtiget juni 2015. Minder om en branddam med dybt vand og stejle brinker. Ca. 130 m² og tæt omkranset af høje vedplanter. Det ligger skyggefuldt.

Ingen observeret submers vegetation og søens naturtilstand vurderes som ringe. Det vurderes at vandhullet ikke er egnet som raste- eller ynglested for padder og der stilles ingen vilkår.

Sø 7. Tæt omkranset af vedplanter.

Sø 7. Næsten ingen lysindfald.

Sø 8 på mark 31 (vest): Kun vurderet ud fra luftfoto og fra afstand da høj rapsafgrøde på den omkringliggende mark forhindrede en besigtigelse. Ca. 280 m² og meget overgroet af vedplanter. Ret fladt terræn og anlagt bræmme til mark på mellem 2 og 4 m. Det vurderes at vandhullet ikke er yngre- eller rastested for padder og der stilles ingen vilkår.

Sø 8. Foto fra vest og luftfoto fra 2014.

Sø 9. Foto fra vest og luftfoto fra 2014.

Sø 9 på mark 31 (vest 2): Kun vurderet ud fra luftfoto og fra afstand da høj rapsafgrøde på den omkringliggende mark forhindrede en besigtigelse. Ca. 146 m² og meget overgroet af vedplanter. Mod øst lidt terrænfald mod søen ellers ret fladt terræn. Nord for søen ligger en

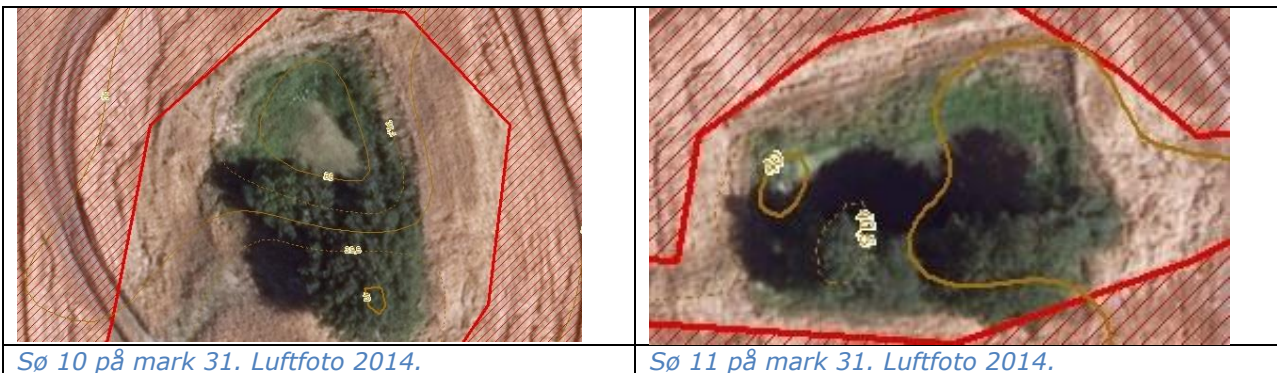

bunke grenaffald. Det vurderes at søen ikke er yngle- eller rastested for padder og der stilles ingen vilkår.

Sø 10 på mark 31 (Vest 3): Kun vurderet ud fra luftfoto da høj rapsafgrøde på den omkringliggende mark forhindrede en besigtigelse. Ca. 214 m². Terrænfald fra syd mod vandhullet. Ret meget opvækst af træer, dog lysåbent i den nordlige ende. Det vurderes at vandhullet potentielt kan være yngle- eller rastested for padder. Vilkår om bræmme på 5 m.

Sø 11 på mark 31 (midt): Kun vurderet ud fra luftfoto da høj rapsafgrøde på den omkringliggende mark forhindrede en besigtigelse. Ca. 260 m² Vedplanter mod syd, men lysåbent mod nord. Ret fladt terræn. Det vurderes at søen potentielt kan være yngle- eller rastested for padder, herunder bilag IV arter. Vilkår om bræmme på 5 m.

Sø 12 på mark 31 (øst): Besigtiget juni 2015. Stort, ca. 870 m² vandhul, omgivet af udbringningsareal og omkranset af især pilebuske, dog åbent mod nord. Lysåben vandflade og fladt terræn omkring. Der blev observeret ænder og en blishøne i søen og en del sumpvegetation af både smalbladet og bredbladet dunhammer. Vækst af vandmynte, lodden dueurt og sværtevæld i bredzonen. Der er anlagt en bræmme på 3 m nordfor. Naturtilstanden estimeres som moderat. Vandhullet er så stort at der er knyttet ænder dertil og det vurderes at der også findes fisk. Derfor vurderes det, at søen ikke er betydelig som yngle- og rastested for padder, herunder bilag IV arter og der stilles ikke vilkår om yderligere bræmmer.

Sø 13 på mark 30: Besigtiget juni 2015. Ca. 730 m² og omkranset af en eg, lidt tjørn og piletræer, men overvejende lysåbent. Det ligger dybt i et "hul" i terrænet og er meget lavvandet og helt overgroet i bredbladet dunhammer. Mange velnærede stor nælde og lodden

dueurt omkring søen. Der er ikke anlagt bræmme over de 2 m. Søens naturtilstand er estimeret som ringe. Det vurderes, at vandhullet er for lavvandet (og med risiko for udtørring) til at det kan have en væsentlig betydning for paddearter herunder bilag IV arter, som yngle- eller rastested og der stilles ingen vilkår.

Sø 13. Foto fra vest.

Sø 13. Foto fra sydøst. Helt dækket af dunhammer.

Sø i vest-kanten af 14 for mark 51: Besigtiget juni 2015. Ca. 279 m² og næsten helt dækket af tæt træbevoksning med ganske lidt solindfald. Ligger ret dybt i forhold til marken mod øst og tæt på vandløbet der løber vest for. På grund af meget skygge og dermed køligt vand vurderes vandhullet ikke at være egnet som ynglested for padder, men det vurderes at det potentielt kan være rastested for padder, herunder bilag IV arter. Der stilles ikke vilkår til denne sø.

Sø 14. Foto fra syd.

Sø 14. Forsøgt at se vandoverfladen.

Sø 15 i østkanten af mark 51: Besigtiget juni 2015. Består af to vandhuller på hver ca. 148 m² med en smal sti imellem. De er beliggende i ret fladt terræn. Søen mod vest er lysåben, men der er ikke meget liv i form af sumplanter eller submers vegetation. Søen mod øst ligger helt omsluttet af tætte vedplanter og er derfor ikke åbent for solindfald. Det vurderes at

vandhullerne ikke er egnede yngle- eller rastesteder for padder – derfor stilles der ingen bræmmevilkår.

Sø 15 (vest). Foto fra øst.

Sø 15 (øst). Foto fra nord.

Sø 16 på mark 3: Kun analyseret ud fra luftfoto. Ca. 360 m², helt overgroet og skygget af høje vedplanter. Ser ud til at ligge dybt i terrænet. Det vurderes ikke at være et yngle- eller rastested for løvfrø på grund af skygge og medfølgende koldt vand, samt stejle brinker. Der stilles derfor ingen vilkår.

Sø 16. Luftfoto fra 2011 forår.

Ny sø 16a i østsiden af mark 1: Besigtiget juni 2015. Lille vandhul på godt ca. 139 m². Det ligger i fladt terræn, er lavvandet og der er en del pilevækst nord for og midt i søen. En del vandranunkel og mannasødgræs, samt lidt dunhammer vokser i og ved søen. Det vurderes at søen er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens § 3 og den registreres på arealinfo. Søens

naturtilstand er estimeret som moderat til god. Det vurderes at søen kan være potentiel yngle- og rastested for bilag IV arter, fordi det er relativt lysåbent, lavvandet og med rig plantevækst og der stilles vilkår om en bræmme på 5 m til søen.

Ny sø 16a. Foto fra syd

Ny sø 16a, vandranunkel.

Sø 17 i nordkanten af mark 50: Besigtiget juni 2015. Ca. 110 m² og beliggende dybt ved et levende hegn i ret fladt terræn. Vedplanter mod nord – ellers lysåbent mod syd. Lidt dunhammer og lodden dueurt og stor nælde. Det vurderes at vandhullet potentielt er egnet som yngle- og rastested for padder og herunder bilag IV arter og der stilles vilkår til en mindst 5 m bræmme.

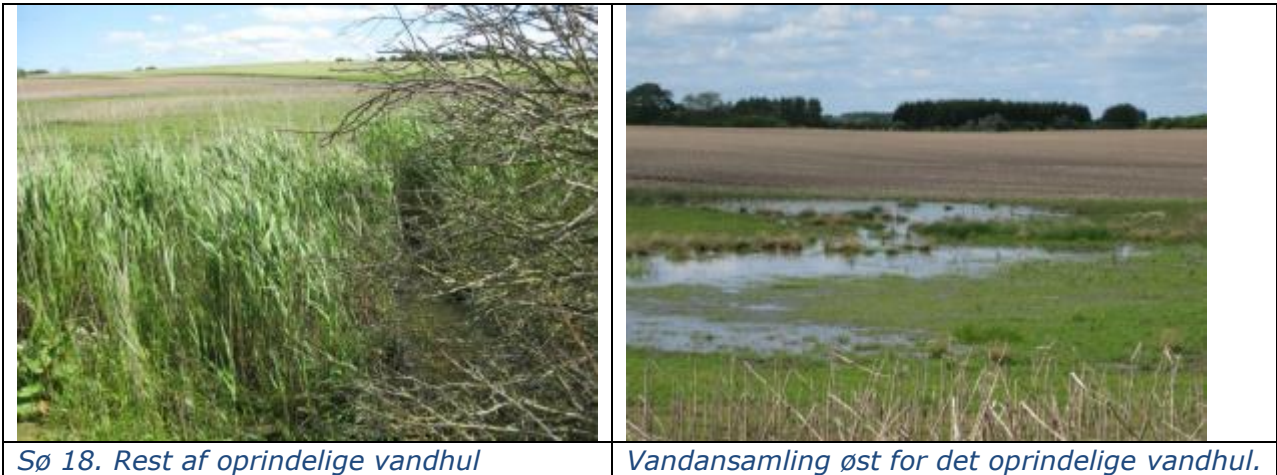
Sø 17. Foto fra sydvest.

Sø 17. Foto fra sydøst.

Sø 18 mellem mark 52 og mark 34: Besigtiget juni 2015. Vandhullet ser ud til at være delvist ulovligt opfyldt og drænet og det behandles sideløbende med denne sag. Var registreret som 181 m². Ret fladt terræn. Øst for det oprindelige vandhul findes en midlertidig vandansamling, som ser ud til at være tilbagevendende.

Sø 18. Rest af oprindelige vandhul

Vandansamling øst for det oprindelige vandhul.

Sø 19 i syd-kanten af mark 34: Besigtiget juni 2015. Ca. 226 m². Meget dækket med vedplanter som især pil, men også el og siljerøn og kun spinkelt lysindfald og lidt manna sødgræs. Det vurderes at vandhullet kun er egnet som potentielt rastested for padder herunder bilag IV arter og der stilles ingen vilkår. Det skal pointeres at sten- og grenaffald ikke må smides i vandhuller beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Sø 19. Foto fra nord.

Sø 19. foto fra nord.

Sø 20 i nordkanten af mark 33: Besigtiget juni 2015. Ca. 200 m² og meget lavvandet og overgroet med bredbladet dunhammer, samt lidt lodden dueurt. Omkranset af pil mod nord og vest og lysesiv mod syd og øst. Ret fladt terræn. Det vurderes, at det er påvirket af dræn fra marken og derfor for tørt til at være et egnet paddehul. Der stilles ingen vilkår.

Sø 20. Foto fra sydøst.

Sø 20 bag ny renoveret markdræn. Retning vest.

Sø 21 i syd-kanten af mark 32: Analyseret ud fra luftfoto. Ca. 200 m². Ligger i forbindelse med et levende hegn og med en del pil (vedplanter) omkring, men åbent mod øst og delvist mod vest. Marken syd for ligger højt i forhold til vandhullet som ligger mere i terræn med mark 32 nord for vandhullet. Da vandhullet ligger relativt lysåbent og ret tæt på tidligere observationer af løvfrøer vurderes det, at vandhullet potentielt kan have betydning for padder, herunder bilag IV arter. Derfor stilles der vilkår om en mindst 5 m bræmme omkring vandhullet.

*Sø 21
luftfoto
2012*

Sø 22 mellem mark 37, 41 og 43: Besigtiget d. 9. juni 2015. Ca. 648 m² lysåben kunstig anlagt aflang sø med to øer og et udyrket kuperet areal omkring. Det udyrkede areal omkring søen er tørt og består ikke af engvegetation. Søen har store rørskove af bredbladet dunhammer, flere steder med indslag af gul iris. En hejre fouragerede og blichøns med unger svømmede rundt. Det vurderes at søen er relativt lavvandet. Ligger med stort terrænfald visse steder fra den dyrkede mark, men det udyrkede areal danner dog en mindst 9 m bræmme

omkring søen, som beskytter den mod overfladeafstrømning fra markerne. Det vurderes at søens naturtilstand er moderat til god. Den sandsynlige tilstedeværelse af fisk vil dog gøre søen mindre egnet som yngle- og rastested for padder, herunder bilag IV arter. Der stilles ingen vilkår til søen.

Sø 22. Foto mod sydvest.

Sø 22. Foto mod vest.

Sø 23 på mark 54 (midt): Besigtiget den 9. juni 2015. Ca. 118 m². Ligger lysåbent med en stor hvidtjørn mod nord og lidt lave pilebuske mod øst. Ligger i en lavning i marken som er ret flad – der er dog lidt terrænforskel fra marken øst og nord for søen. Det vurderes, at søen aldrig eller meget sjældent udtørres helt. Vandet var ved besigtigelsen ret grumset, der er anlagt en ca. 2 m bræmme omkring søen.

Søen har en stor bestand af dynd padderokke mod syd og vest og bredbladet dunhammer i nordenden. Ellers observation af sump snerre, vejbred skeblad, lodden dueurt, svømmende vandaks og lysesiv. En stor algesuppe i midten med rødligt skær.

Det vurderes at vandhullets naturtilstand er moderat til god og at der potentielt kan findes ynglende eller rastende padder, herunder bilag IV arter i søen. Der stilles derfor vilkår om en mindst 5 m bræmme rundt om vandhullet.

Sø 23. Foto fra vest.

Sø 23. Foto fra syd.

Sø 24 på mark 54 (sydvest): Besigtiget den 9. juni 2015. Temmelig stort lysåbent vandhul på ca. 612 m² med ret grumset vand med spredte algeplamager. Ligger lidt dybt i forhold til marken øst og nord for, ellers flade brinker. Omkranset af bredbladet dunhammer samt dynd padderokke særligt mod syd. Ellers observation af knippestar, vejbred skeblad, tagrør, lodden dueurt, lidt pilebuske og svømmende vandaks. Blishøne med unger og tornsanger i pilebusk. Vandhullets naturtilstand vurderes som moderat til god med en relativt rig forskelligartet plantevækst også med supmers vegetation af vandaks. Forekomst af ynglende eller især restende padder i søen vurderes ikke usandsynlig, selvom der måske er fisk i søen – rørsumpen og den oversvømmede bredvegetationen giver skjul for potentielt forekommende padderarter. Der stilles vilkår om, at der skal etableres en mindst 5 m bred bræmme til søen.

Sø 24. Foto fra syd.

Sø 24. Foto fra øst.

Sø 25 i sydkanten af mark 54: Besigtiget den 9. juni 2015. Det er et delvist lysåbent og relativt stort vandhul på ca. 600 m². Det er beliggende i ret fladt og fugtigt terræn i sydøst enden af udbringningsareal 54, hvor der er mindst 5 m bræmme. Vandet er ret klart, men uden synlig submers vegetation.

Det vurderes at søen er dyb og aldrig udtørre og at der er fisk og ænder (observerede en blishøne med unger) tilknyttet søen. Søen er omkranset af en ret bred rørskov af tagrør. Lidt gul iris, vand pileurt og lodden dueurt blev observeret. Søens naturtilstand vurderes som moderat, fordi plantevæksten er ensartet og næsten kun består af tagrør og fordi der ikke blev observeret submers vegetation. På grund af fisk og ænder og ensartet plantevækst med manglende submers vegetation vurderes det, at der ikke er padder knyttet til vandhullet og der stilles derfor ikke vilkår om bræmmer.

Sø 25. Foto fra øst.

Sø 25. foto fra vest.

Sø 26 på mark 61: Besigtiget d. 9. juni 2015. Søen er en stor (1400 m²) fugtig lavning overgroet med pil og lidt ask og tjørn samt lysesiv. Bevoksningen er tæt og det er svært at trænge igennem og der står vand i bunden flere steder, som formodes let at udtørre i tørre perioder pga. manglende dybde. Det vurderes at søens naturtilstand er ringe pga. piletræer og manglende lys og medfølgende vandplantevækst og det vurderes derfor at søen ikke har væsentlig betydning for paddearter som ynglested. Derimod kan det have potentiel betydning som rastested. Markens udstrækning vurderes at overholde bræmmekrav, fordi selve søens udstrækning ikke når helt til kanten af pilebevoksningen og der stilles ingen vilkår.

Sø 26. Foto fra vest.

Sø 26. Helt uigennemtrængelig pilekrat.

Bilag 19 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen,

herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 20 – BAT beregninger

Ansøgers BAT beregninger

Miljøstyrelsen har vurderet hvad der er muligt for at overholde BAT i slagtesvinsproduktioner. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

* Korrigeret for vægt 28-31 kg, korrektionsfaktor 0,144

** Korrigeret for vægt 30-112 kg, korrektionsfaktor 1,101

I forbindelse med udvidelsen i eksisterende stalde er der vurderet på hvilke tiltag der er mulige for at reducere ammoniakfordampningen. Der anvendes gyllekøling i et omfang der reducerer ammoniakfordampningen med 4 % og der anvendes reduceret fodertildeling på 2,75 FE/kg tilvækst. Derved reduceres ammoniakfordampningen fra staldene til 4067 kg N/år, og ligger dermed under det vejledende BAT niveau.

Det er vurderet, at ejendommen dermed lever op til hvad der kan forventes i forhold udvidelsens størrelse, samt i forhold til at udvidelsen foretages i eksisterende bygninger med

Dyretype	Antal	BAT eks. stald ikke renoveret	BAT niveau ny stald eller renoveret	Total N/dyretype
Smågrise drænet gulv –	10.000	0,0116*		116
Slagtesvin drænet gulv –	10.000	0,44**		4400
I alt				4516

meget begrænsede muligheder

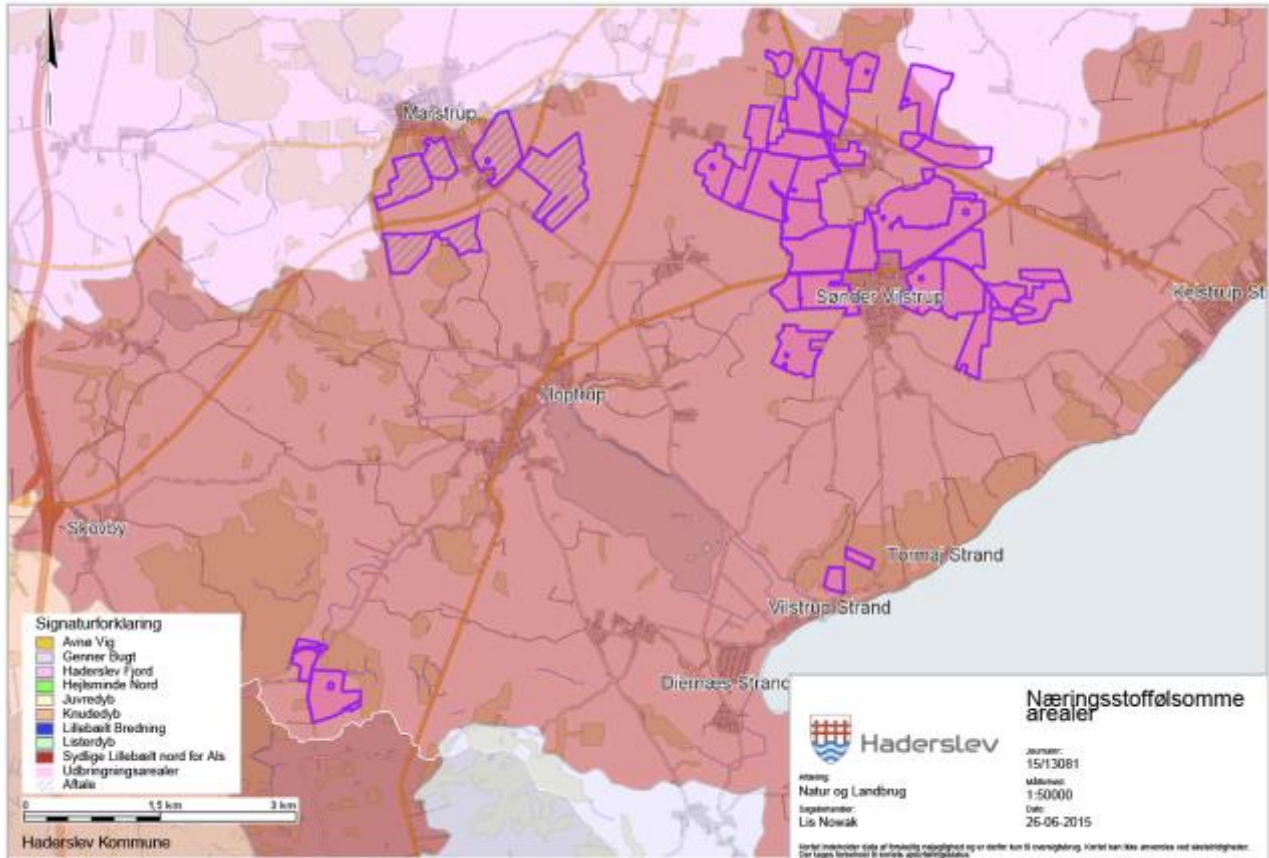
Ifølge husdyrgodkendelse.dk indeholder gødning 6.412 kg P og det vejledende BAT niveau er dermed overholdt.

Dyretype	Antal	DE	BAT niveau Kg P/DE	Total P
Slagtesvin drænet gulv –	10.000	280,53	22,3	6256
Smågrise drænet gulv –	10.000	5,89	29,2	172
I alt				6428

Bilag 21 – Kort over Natura 2000 kystvandområde

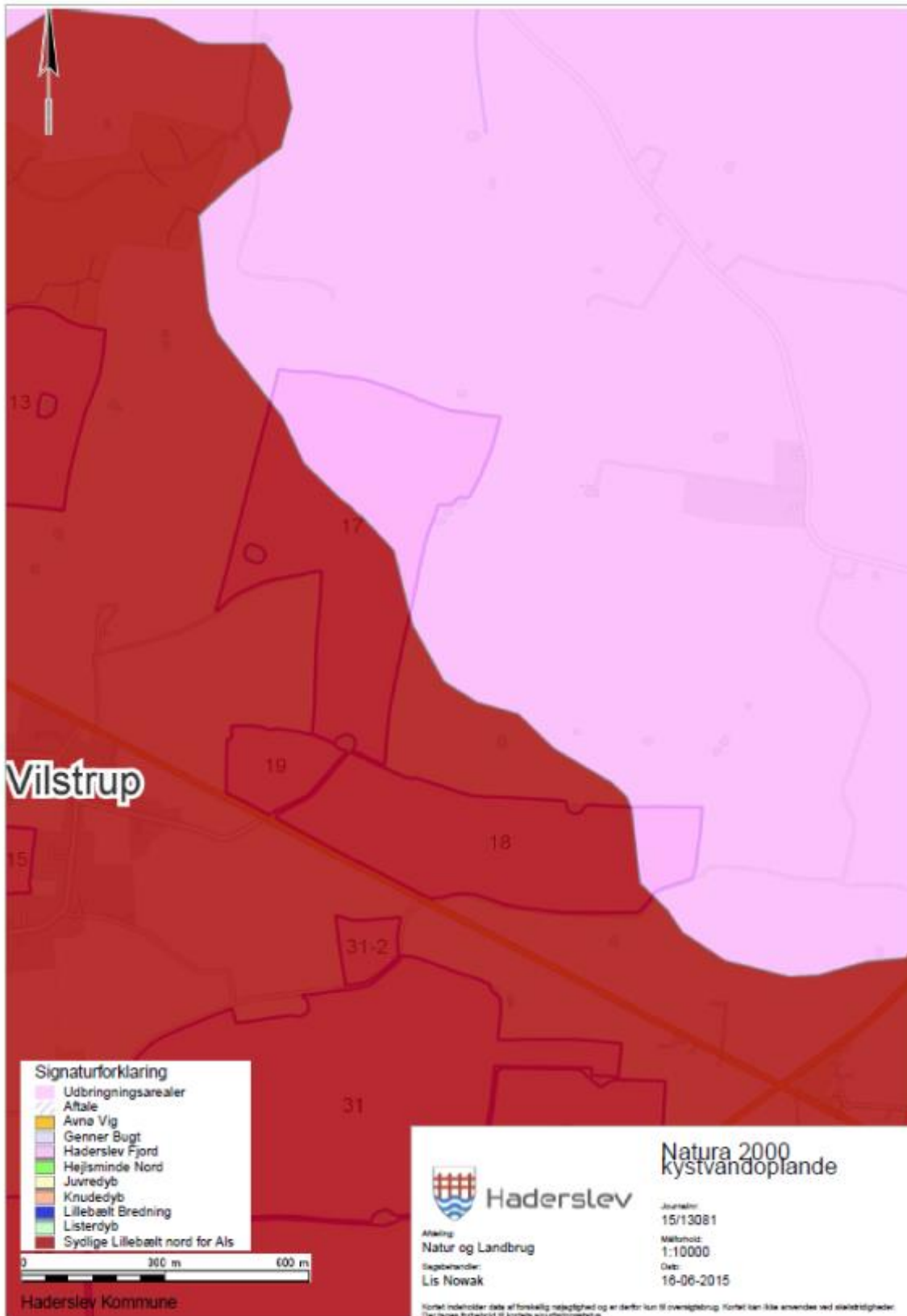
Oversigtskort over Natura 2000 kystvandområde

Se kortudsnit for mark 17 og 18, der delvist er placeret i Natura 2000 kystvandområdet Haderslev Fjord.

Kortudsnit ved mark 17 og 18

Bilag 22 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 76650.

- Første ansøgning, version 1, 23 sider og 5 bilag er modtaget den 17. april 2015.
- Endelig ansøgning, version 4, 21 sider og 6 bilag er modtaget den 16. juli 2015.

Beredskabsplan som der henvises til i vilkår 6 er indsendt som bilag til ansøgningen den 21. maj 2015.

Der er indsendt beregninger for udvidelse af dyrehold fra 1. januar 2007 og til idag:

- Første og endelig version, skema 78061, 20 sider og 0 bilag er modtaget den 21. maj 2015.

Ansøgningskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 15/13081 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Miljø på tlf. 74 34 34 34 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.